

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 ÖBENT.

V. Évfolyam. 80. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1908. OKTÓBER 6-án.

V. Year. No. 80.

OKTÓBER HATODIKÁN.

TÜNÖDESEK A MAGYAR NEMZET HALOTTAK-NAPJÁN.

A Fejérvári-időkhöz rendíthetetlen hittel hittem Magyarország jövőjében. Hogyne. Egy parányi nemzet, körülvéve vadidegen népek, vadidegen erők ellenséges áradatától, évezredek dülő esatái után is megtartja faji és nemzeti jellegét! És mikor a esaták viharaj elültének, mikor a kicsiny ország népe lélekzethez jut: pár évtized alatt pótolja évszázak vétkes mulasztását, s irodalmával, művészetével, a műveltség két fokmérőjével, helyet követel a kulturnépek legelkelőbbjeinek sorában!

Mondom: hittem, rendíthetetlen hittel.

Akkor... akkor, a Fejérvári-idők Fabricziusi napján, a kétség árnya először suhint át lelkeimen. Mi ez? — kérdeztem megdöbbenve, lélekvesztetten, önmagamtól. Az a nemzet, amelyet a történelem a világ legönöztesebb nemzetének ismer, a gyalázatra nem kardjának markolatára ítte felel, hanem az ősz, az okosság szavával, a mérseklet politikájával!

Igaz, átélik az agyamon az a gondolat is, hogy kardja markolatára csak az íthet, akinek kardja — van. De a kétség démona már megkísértett.

Szemlélni kezdtem.

És láttam a mai magyar társadalmat. Félémbereivel. Léha szellemével. Hisztérikus erkölcsiével. Kávészívó füstös világával. Társaséletének „firt”-ös légkörével. A női test kultúrára épített irodalmával. Dekadens művészetével. Hiu, tehát megvásárolható államférfiával. Gerinczetlen politikusaival... Láttam és megrémültem... Nagy ég, mi ez? A hirtelen fejlődés átka, vagy... vagy — intőzva öntöttem formába a gondolatot — az a betegség, amit a latin „morbus senilis”-nek nevez, s ami a nemzetek életében sem ismeretlen! Világbírodalmak tudnának erről beszélni, ha a holtaknak, történetesen, megadatott volna a szó...

A Fejérvári-napok alkonyultával, minden az ország egén, a nemzet harsogó „hurrah”-ja között kigyúlt a „Wekerle”, a „nagy”, a „nemzeti-kormány” esillaga, s később, midőn a harsogó „hurrah” a esalódis keserű sóhajjal fult: a kétség árnya újra átsuhint lelkeimen.

Egy ország, amelynek nagyjai csak addig nagyok, amíg nem érik a piros szék hársányát; s ha ez bekövetkezik, az elvtagadás, az elvekkel való megalkuvás klasszikus példái állítják a nagyok példáján induló kis ember elé!

Mi ez?...

A homlós proceszusa? vagy: egyszerű szimpónia, amivel mindazon monarchiákban találkoztunk, ahol a tullező felsőosztályok szolgálókat neveltek?

Ma, a magyar nemzet „halottak napján”, amikor szívünkben kigyúlnak az emlékezés lángjai s bevilágítják a gyászok tizenhárom sírhalmára boruló éjszakáját: a kétség rémei ismét megkönyörnyeznek.

Egy nemzetet, egy multjára, hagyományaira bízunk, féltékeny nemzetet, amely nevé kardjával írta bele a történelembe; amely a fogalomnál, „haza”, nagyobblat, díszsábot nem ismert soha; amely hazájának védelmében pénzt, vagyon, békében áldozott, halált mosolygva tűrt; bitóra juttatott hőseiben gyaláz meg az esztévesztett zsarnokság. S mikor a világtörténelem e legretentesebb, legszörnyetűbb drámája már a mult, mikor a hősök halálával megszentelt bitók árnyát már csak az emlékezés veti a nemzet lelkére: ez a nemzet, ez a büszke nemzet, nem eget, pók-

lot, boszút, hanem feledést, bocsánatot emleget.

— Mi ez? ...
Ernyedtség, enyészettel, halállal fenyegető? vagy: rejtett erő, aminek zárja, ha felpattan, népeket séper, trónokat dönt?

Dr. Hódinka Tiradar.

PITTSBURG ÜNNEPE.

Az ünnep és vas városának születésnapja.

Már ekkor számunkban említettük, hogy Pittsburg most üli meg létesülésének százötvenedik évfordulóját. Ez a város, ahol annyi sok magyar ember él és elpusztul, már ez okból is elég fontos arra nézve, hogy egy amerikai magyar újság újból meg újból foglalkozzék vele.

Az első pittsburginak tulajdonképpen a „haza atyját”, Washington Györgyöt mondják, aki mint fiatal katonatiszt 1753-ban lépett Pittsburg területére, hogy az akkori brit garnat-hatalom számára egy szilárd határvonalat jelöljön ki. A Monongahela és Allegheny egyesüléséből származott földesucot szemelte ki s abból a kezdetleges erdőből, amelyet akkor felépített, fejlődött a mostani Pittsburg.

Ezért a határvonalat hevesen küzdöttek akkor a franciák és angolok és a legvéresebb harcot Braddock tábornok alatt a mostani Braddockban vívták, mely az angolok leverésével végződött.

Braddock halála után Pittsburg ismét angol kezekbe került s a függetlenség törökvének idejében változó szerepével a nyugati útközvetek közepontja volt.

A város eleinte nagyon lassan fejlődött. 1776-ban 36 faházból, egy kőházból és öt kis üzletből állott a város. Még a mult század derekán sem sejtette senki, hogy egy félve század múlva mily gazdag és hatalmas fog fejlődni a város.

1845-ben az egész város lángok martaléka lett, de hamarosan felépült és már 1856-ban világtörténelmi esemény játszódtott le Pittsburgban. Akkor és ott alakult meg ugyanis a republikánus párt, amely minődjárt az alakuló gyűlésen kimondta, hogy a rabszolgaságot meg kell szüntetni.

És amióta az a történelmi elhatározás megvalósult, azóta Pittsburg a világ legnagyobb acél- és vas-városává lett. Pittsburgnak fénye odavonzotta magához a magyarok sok ezret. Ők verjékükkel öregbíttik a város gazdaságát s jutalmuk érte: egy darab kenyér, sok esetben a borzalmas halál.

LENGYEL ÜGYE.

Hocnung báró gyorsan intézkedik.

E mai számunk „Magyarok Amerikában” című rovatában foglalkozunk Lengyel Sándorral, aki a Berks County börtönből folyamodott hozzánk segítségért. Levelét áttettük báró Hocnung O'Carroll konzul urhoz, akitől most a következő levelet vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Tegnap kelt szives sorait kézhez vettem és kérem, hogy azokért legőszintébb köszönetemet fogadják. Lengyel Sándor írásbeli kérelmét az illetékes philadelphiai konzulátushoz teszem át partolólaj továbbí eljárás végett és meg vagyok arról győződve, hogy dr. Thodorovich Tiradar konzul ur, aki éppen nemrég figyelmeztette a vezetése alatt levő konzulátus területén letelepült honfitársait a fegyverek hordozásával járó kel-

lemetlenségekre, kétségkívül mindenféle feltehető meg fog tenni Lengyel Sándor érdekében. Fogadják igen tisztelt Szerkesztő ur, kiváló nagybecsülésémmel öszinte kifejezését, báró Hocnung O'Carroll Ottó.

Lengyel érdekében irunk J. M. De Turk börtönfelügyelőhöz is, aki arról értesít bennünket, hogy Lengyel három vaddal illetik: fegyver tiltott hordozása, támadás és gyilkossági kísérlet. Amint Lengyel bennünket újból biztosít, midnahaárom vád alaptalan.

DETRE NŐSÜL.

Magyar tudós feleséget visz magával hazára.

Detre László budapesti tanár, aki a New York Herald-ban nyomatékkal hangsúlyozta magyar voltát s aki a washingtoni tuberkulózis-kongresszuson felfedezéseivel méltó feltűnést keltett, Washingtonban megnősül.

Szívének választottja, amint ezt Washingtonból táviratozzák, Coblenzer Bertha, egy fiatal hegedűművész, aki Budapesten nyerte a kiképzését s akivel a magyar tudós még Budapesten ismerkedett meg. Az esküvőt a távirat szerint e hó 20-án fogják megtartani Washingtonban.

VÉRES MULATSÁG.

A biaska szerepe Trentonban.

Szeptember 30-án volt a Trentoni Kossuth Ferencz Betegséggyógyító Egylet bálja a Turner Hallban. A nagy terem zsufolóság megtelt közönséggel, a mulatság igen szépen indult, mikor a késő éjjeli órákban nagy verekedés zavarta meg a mulatózókat.

Lipták Lajos táncrendező valami fölött összekülönbözött Pelle István rézbárdos zenészszel s miután először a teremben dulakodtak, kivonultak a bárhoz, ahol már biaskára fordult a harc.

Pelle István a kezében levő késsel oly szörnyű módon eltekentette Lipták Lajos arcát, hogy azt a mentők vitték el súlyos sérüléseivel.

Liptáknak csaknem teljesen lemeteszte az orrát, úgy hogy foszlányokban lógott le a véres hús a szájára. Pelle megszurta a véres és nyakán és a fején is Liptákok, azonkívül megsebesített egy másik, Vas István nevezetű embert is. A véres verekedést senkinek sem volt bátorsága megakadályozni, noha ugyancsak nagy tömeg állta körül a verekedőket.

Liptákok súlyos sérüléseivel a St. Francis Hospital-ba szállították a Francos elhívott mentők, míg Pelle Istvánt azonnal letartóztatták és lezárták.

Csütörtökön, október 1-én este volt az első kihallgatás Rees bíró előtt a Second District Police Station-en. Pelle azt állította, hogy ő nem szurt, de mivel a tanuk ellene vallottak, Rees bíró \$5500 baill alá helyezte Pelle Istvánt, akit senki sem váltott ki. A bíró azért helyezte ilyen magas összegű kezesség alá Pellét, mert a késszurások fölötté veszedelmek és könnyen végzetes kimenetelűek lehetnének a sebesült áldozatra nézve, aki különben jobban éri már magát.

Crossley államügyész ebből az alkalomból kifolyólag ezíketk írt a „Trenton Evening Times” című elöklök trentoni estilapban, amelyben a mulatságok beállása érdekében foglal állást.

Mi a magunk részéről legalább a szesz italokat óhajtanánk száműzni a magyar mulatságokról s ezek között is első sorban a pálinkát, mert rendszerint ennek a hatása okozza a legtöbb bajt és veszedelmet!

ORVOSOK KONGRESSZUSA.

MAGYAR TUDÓSOK WASHINGTONBAN.

Mikor vasárnap este beléptem Washingtonban a Raleigh-szállodába, ahol előzőleg szobát rezerváltam volt, egy igen aggodalmas arcú emberre akadtam, aki már türelmetlenül várt reám. Dr. Walsh volt, a sajtó-bizottság elnöke.

Kikapta a bőröndöt a kezemből, odanyomta egy füstös polgártárs kezébe, ráírvált [már t. i. az afrikaira], hogy vigye fel a szobámba, azzal karon fogott és elvitt a lobby egy félreeső zugába és leültetett.

Nem tudtam, mire véljem az egészet. Jó darab világot jártam már meg, de még így nem fogadtak sehol. Körülnéztem, vajjon nem viszik-e a kollégát is, akivel együtt jöttünk, valamelyik sarokba; de hát ő még mindig ott állt a könyv előtt; a táskája is vele volt; szóval hagyttam békében.

No, gondoltam, itt baj van. Hát volt is.

— Hallod-e, doktor — mondja az elnök suttogva, — olyan információt kaptam ma reggel, hogy valamennyi hajszálam még most is égnek áll.

Kopasz volt az istenadta tarkóig, akár Emil barátom. De hát udvariaságból nem néztem a feje tetejére; hadd lássa a yankeeje, hogy mi az a magyar jó nevelés.

— Ki vele — biztattam; — amíg nem arról van szó, hogy a kongresszus megnyírbálta a 35 dollár napidíjat, addig se baj.

Megvető kézlegyintéssel felelt, mint aki azt mondja, hogy az ilyen csekély-ségről nem is érdemes beszélni.

— Ismered von P.-t? — kérdezte aztán suttogó hangon.

A nevezett egy bécsi magántanár, a kinek igen jóhangzású neve van a tudós-vész terén.

— Ismerem hírből — feleltem tehát.

— Mi van vele?

— Ma reggel hosszasan beszéltem vele. Rettenetes dolgokat mesélt rólatok magyarokról. Azt mondta, az Istenért, gondoskodjam arról, hogy a hivatalos referensek között legyen olyan ember, aki tud magyarul, mert ezek a barbárok, ha másért nem, hát a németek iránti trucezból, csak magyarul fognak tárgyalni és felforgatják az egész kongresszust. Ezért hát képzeltetted, mily türelmetlenül vártalak. Kérlek is, légy szives rögtön érintkezésbe lépni honfitársaidal és biztosítani őket, hogy a kongresszus nevében rendelkezésükre álls, és hogy egész bátran használhatják anyanyelvüket is a viták alkalmával, mert majd te lefordítod a közönségnek angolra.

— All right, Mr. chairman, — válaszoltam neki — ezt megteszem szivesen. De hát azt hiszem, téged felültettek. Bátran merem állítani, hogy a magyar kongresszisták kivétel nélkül mind beszélnek németül, egyesek pedig franciául és angolul is. Különben okvetlen találkoztál már itt egy párral közülök és így magad is tapasztaltad, hogy a magyar született nyelvész.

— Lehet. Ugyan sokan vannak a delegátusok, de azért 18 ember...

— Mennyi? — kiáltottam el magam.

— Ne lárnyázz, kérlek, — mondja ő.

— Tizennyolc magyarországi delegátus, 23 előadással. És ezzel egy röfhosszu listát nyújtott át.

Ime a névjegyzék:

- Dr. Szabóky Dénes [Budapest — Gleichenberg]
- Dr. Jancsó N. [Kolozsvar]
- Dr. Elfer A. [Kolozsvar]
- Dr. Stiller Bortalan [Budapest]
- Dr. Detre László ..
- Dr. Spitzstein Isidora ..
- Dr. Matejuj S. ..
- Dr. Kertész József ..
- Dr. Kuthy Dezső ..
- Dr. Hajnik Pál ..
- Dr. Hlycs Géza ..

- Dr. Rihmer Béla [Budapest]
- Dr. Pollatsch Elemér ..
- Dr. Berend Miklós ..
- Dr. Hollós József [Szeged]
- Dr. Bartha János [Kolozsvar]
- Dr. Farkas Benő [Komárom]
- Dr. Tóth Imre [Selmeczbánya]

A listán dr. Szabóky 4 előadással, dr. Detre és dr. Kuthy 2—2 előadással szerepeltek.

A hosszu névjegyzék dacára azonban az én kedves chairman-emnek az egész kongresszus alatt egy percze se gyűlt meg a baja a magyarokkal. És pedig 3 okból: 1. mert Detre Laczin kívül más nem is jött el Washingtonba; a másik két okot, azt hiszem, fölöslegesen említenem.

Dr. H. F.

FERDINÁND — KIRÁLY.

Bulgáriának tegnap, hétfőn nagy napja volt. A független királyság proklamáltott. És ezzel végképp elszakította magát Törökországtól, amelynek fensőbbé alatt állott eddig. Most már világossá válik, hogy miért foglaltatta le katonailag a bolgár kormány a keletroméliai vasutat s hogy Ferdinánd fejedelem, aki a mai nappal fenségből felséggé vedlett át, miért látogatta meg legutóbb Európa uralkodót.

Előkészítette maga számára a talajt, mert azzal tisztában volt, hogy Törökország nem fogja szó nélkül eltérni a szakadást. A háború alig lesz elkerülhető, ha mindjárt Ferencz József a béke fenntartása érdekében közben is akar járni. Ferencz József érdekei bizonyos tekintetben azonosok az újdonsült bolgár királlyal. Ő ugyanis az eddig okkupált Boszniát és Hercegovinát akarta kobelezni, ami nemcsak a török érdeke, de a berlini szerződés megsértését jelenti.

Valószínű, hogy ebből a két dologból nagy kavargás fog támadni, dacára annak, hogy mindenki „óhajtja a békét.”

PHILADELPHIA ÜNNEPE.

Philadelphia, melyet a testvérszeretet városának neveznek, most üli két-százhuszonötödik születésnapját.

A születésnapj ünnepségek sorozata a mai napon kezdődött és szombaton fog befejeződni.

Philadelphia azzal lett megörökítve a világtörténelemben, hogy falai közt lett kimondva az Egyesült Államok függetlensége A szabadság bölcsőjének történelmi fejlődésére lapunk jövő számában hosszabb ezíkkben fogunk visszatérni.

OSZTRÁK VÁLSÁG.

Miniszterelnök Budapestre utazott.

Bécsből kábelezik, hogy az ellentétek, miket a németek és csehek a cseh tartománygyűlésen előidéztek, veszedelmes módon kiélesedtek.

A helyzet komolyságát leginkább bizonyítja az, hogy Beck kormányelnök a Budapestben időző osztrák eszázárhoz sietett jelentéstétel végett.

A miniszterelnök a cseh tartománygyűlés elnapoltnai akarja. Viszont a kormány cseh nemzetiségű tagjai azzal fenyegetőznek, hogy az elnapolttatás esetére lemondanak tárcájukról.

Az osztrákok most fizetik meg évtizedes átkos politikájuknak árát. Egyre engedelményeké biztosították a nemzetiségűeknek, amelyek most már követeléseikben határt ismerni nem akarnak.

Ausztriát is csak egy erős német politika fogja megmenthetni a nemzetiségiek tulkapasaitól.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

LEVÉL A BÖRTÖNBŐL. *Lengyel Sándor* honfitársunk, akit józanéletű munkásembernek ismer mindenki a Pennsylvania állambeli Readingen, egy verekedés alkalmával bajba került a most a Berks County börtönből intézi hozzánk a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Legyen szíves ezen szomorú pár soraimat általadni a legigazságosabb helyre, valamelyik konzulnak, mert én igen nagy bajban vagyok itten. Nincsen senki, aki megértene, mert itt nem tud magyarul senki és most oly bajba kevernek, hogy el vagyok veszve, ha Ön nem segít. Egy emberrel összecsvakodtam s emiatt vasárnap elhitt egy helyre, ott szokásom ellenére leittattak. Aztán elkezdtek politikáról beszélni. Kiss János felhozta, hogy miért nem dolgoznak az urak is, hogy meg kellene ölni mind, mert a népet szarozzák s hogy nem kell pap sem, mert régi időkben sem volt. Én azt mondtam, hogy az urak észsel dolgoznak, mi azt nem tehetjük, mert nem végzetünk iskolát, pap meg azért kell, hogy a gyerekeket tanítsa. Erre megragadott egy székelt és a fejemre ütött. Én megfogtam az inget és megmutattam neki a revolvert. Erre ő megkapta a kezemet és a nép szemelátára kicsavarta a revolvert. Akkor meg a nép Kissel akarta elvenni, közben elsült a revolver, és az egyik újajt megsértette. Most ráam fogja, hogy én löttem meg, becsunokolt és ezer dollár bail alá helyezték. Én a törvényen is mondtam, hogy a revolver nem volt az én kezemben, amikor elsült. Engem azonban nem értenek. Ő tudt angolul, de nem úgy mondja el a dolgot, ahogy volt. A börtönben is azt mondta nekem, hogy én ne mondjam úgy, ahogy kezdődött, akkor mellettem fog szólni. De inkább azt mondta most, hogy én azért vettem a revolvert, mert meg akartam ölni. Pedig ő akkor reggel is azért volt nálam, hogy megmondja, ha berug, megöli mind a háznépet és azután meg-

szólik. A múlt novemberben is verekedett és felgyújtotta a házat és meg akarta ölni az anyósát. Csak mi nem hagytuk. El is volt csukva. Most hűvőkör az apósát akarta megölni, csak egy néger vette el tőle a kést. E hónap 7-én újra az anyósa ellen ment, most meg én velem tett így. Még legénykorában is ült itt verekedés miatt, mikor megnősült, akkor is. Ahol ismerik, mindenki tudja, hogy milyen rossz ember. És most hiába hivatkozom mindezekre, nem fogadják el és a háznál is tagadnak mindent, holott az egész River street tudja. Legyen szíves szerkesztő ur, lépjen közbe, hogy kiszabaduljak és hazámba mehessenek. Mert itt igen szerencsétlen vagyok. Három gyermekem meghalt, a feleségemnek még nincsen helye sehoh, mert még őt is el akarják csukni azért, hogy ügyem után jár. Pedig hiába jár, mert ő sem tudt angolul. Van itt egy polyák ügyvéd, de azt sem értem. Adja tehát tudtul a konzulnak az ügyemet. Hogyha Istenet hisz, segítsen rajtam, hogy megvédjön az igazságomban. Én, ha az utolsó ruhámat is eladom, inkább megyek haza koldulni, mert itt el vagyok veszve, mivel magyar vagyok és más nyelvet nem tudok. És minden ügy történt, ahogy írom, Isten engem úgy segítsen. De mind hasztalan, mert még írni sem igen engednek valahova, hogy védhessem magamat. Irjon ide angolul is, magyarul is, hogy tudjam, hogy segíthet-e, vagy sem. Tisztelettel *Lengyel Sándor*.

E szomorú levél vétele után azonnal megnyugtató levelet írtunk Lengyel Sándornak, s érdekeltek J. M. De Turk börtönfelügyelőhöz is írtunk angolul. Lengyel levelet pedig áttettük *Hoenning O'Carroll* báró new yorki főkonzul urhoz.

HELYREÁLL A BÉKE? Jól esik arról értesülnünk, hogy az az elfajult harez, amely évek óta a csatlakozott és nemcsatlakozott református magyarok között dult s melyet egyes ömagnukról és hivatásokról megfélemezett lelkészek egyre szítottak, elhalóban van. Arról értesülnünk ugyanis, hogy a presbyteriánus egyház nevében *Hankó Gyula* tiszteletes ur hazautazik a békefeltekel megállapítása dolgában. A reformátusok között létesítendő békét örömmel üdvözlünk mindenki.

KISS EMIL. „A BEVÁNDORLÓ” ÉS AZ ORVOSI KONGRESSZUS. Lapunknak június 9-iki számában a

következőket mondtuk: „*Fel Budapestre! Amerikaiak az orvosi kongresszuson.* Jövő esztendőben tartják meg az orvosok tizenhatodik nemzetközi kongresszusukat. Ez a kongresszus Magyarország fővárosában, *Budapest* lesz. Az Egyesült Államok nagyon szép számban lesznek a kongresszuson képviselve. Negyvenöt orvos fog Budapestre menni a kongresszus alkalmából, köztük, amint Chicagóból jelentik, N. O. Reilly a hadsereg, P. M. Rixey a tengerészet főorvosa, dr. Walter Wyman a tengerészeti kórházak főorvosa, dr. Joseph Bryant New Yorkból, dr. Herbert L. Burrell Bostonból. *Egy kis reklám mellett a kongresszust nagyon könnyen fel lehetne használni arra, hogy az amerikai turisták a jövő esztendőben Magyarországot keressék fel. Akad-e olyan magyar vállalkozó, aki a hazai idegenforgalom érdekében már most hozzájárul a munkához?*”

Kiss Emil new yorki magyar bankár, aki nemcsak üzleti életrevalóságának, de hazafias lelkesedésének is szép jelét adja mindig, magáéba tette az általunk felvetett eszmét, amiről most a következő levélben értesít bennünket: „*New York, 1908 október 1. A Bevándorló szerkesztője, New York. Igen tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapjának június 9-iki számában Ön a Budapestben 1909 szeptemberében megtartandó orvosi kongresszusról egy cikket írt, melyet van szerencsém mellékelni. Jelen soraimban e cikket befejező passzusával kívánok foglalkozni, amely ezt mondja: „Akad-e olyan magyar vállalkozó, aki a hazai idegenforgalom érdekében már most hozzájárul a munkához?” Mint a mellékelt körlevélből látni fogja szerkesztő ur, igenis akad oly ember az én csekélységem személyében s a munkához máris hozzáálltam s ezen körlevelet a most Washingtonban a nemzetközi kongresszuson üléselő orvosok között szétosztattam s rövidesen egy Magyarországot ismertető füzetet fogok az összes amerikai orvosokhoz is szétküldeni. Igen fogok örüdni, ha tisztelt Szerkesztő ur ezen kirándulás megvalósulásának b. lapjában időről-időre támaszt fog nyújtani. Maradván kiváló tisztelettel *Kiss Emil*.” — Nagyon örülünk *Kiss Emil* ur életrevalóságának, mely kétségtelenül meghezsa majd a maga gyümölcsét. Mi szívesen fogjuk támogatni *Kiss urat* ez újabb vállalkozásában.*

BUCSU NÉLKÜL. Lapjaink, a *Clevelandban* megjelenő „ *szabadság*” október elsején megjelent számában a következőket írja *Perényi László* magyar plébános hazautazására vonatko-

LEGRÖVIDEBB ÉS LEGSZEBB
ŐSZI ÉS TÉLI UTAZÁS
 A Z Ó-H A Z Á B A
 Génván át.
 UTAZÁSI IDŐ A VIZEN ÁT 11 NAP.
 Menetár:
BUDAPESTIG \$30.00
 Felvilágosítást készséggel és díjmentesen ad:
LÁNG JÓZSEF
 NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODÁJA
 1496 Second Ave., Cor. 78th St., - NEW YORK.

zólal: „*New York, szept. 30. Perényi László* róm. kath. magyar plébános, aki legutóbb *Perth Amboyban* lelkészkedett; tegnap a *Bréma* hajóval, hirtelen hazautazott. *Perényi László* utazása hívei körében igen nagy feltűnést kelt, mert nemcsak, hogy el nem bucszott híveitől, de hirtelen elutazásának okáról sem hagyott hátra semmiféle magyarázatot.”

Tekintve, hogy ez a cikkekcske félreértésekre adhat alkalmat s tekintve, hogy *Perényi plébános*, aki lapunknak állandó munkatársa, most uton van s így az e sorok között lappangó támadásra nem reflektálhat, kötelességünknek tartjuk a következőket megjegyezni: *Perényi László* plébános nem utazott el „*hirtelen*”, mert a *Bevándorló* útján már két héttel ezelőtt tudtára adta az érdeklődőknek, hogy Magyarországra utazik. Tudtára adta a *Bevándorló* útján azt is, hogy miért utazik haza. El is bucszott barátaitól és ismerőseitől s az a körülmény, hogy a *Szabadság* vonatkozó sorainak írójától esetleg nem bucszott el, még nem erősíti meg azt, hogy „*bucsu nélkül*” távozott. *Perényi plébános* nem a *Bréma* hajóval, hanem a mi rábeszélésünkre a *Kronprincessin Cecile* hajóval utazott, mert azon ment *Konta Sándor* ur is. Ez talán kibékíti a „*Szabadság*” kissé rosszindulatú cikkíróját.

HARSÁNYI ISTVÁN NAGYBETEG. Sajnálattal vesszük az értesítést, hogy tiszt. *Harsányi István* ref. lelkész ur, aki *Bridgeporton* a magyarok érdekében és javára igazán korszakalkotó munkát végzett, annyira beteg, hogy helyettesről kell gondoskodnia. Reméljük, hogy hosszabb nyugalom és szorgos ápolás vissza fogja adni a derék lelkész munkájának és egyházközségének, mely bámulatos, de jól kiérdemelt szeretettel csüng rajta.

lyem szürő, aranysárga szemű, kék-pántlikás, édes kicsi jószág.

Éditbe mind a két kandur szerelmes vala és — ó, balsors! — nem Kristóf győzött a halálos kimenetelű párbajban, hanem a kántor szomszédék röt mcskájá, ez a gyalázatos, iromba fenévad.

...A gyöngéd emlékezet, amely a nagy diófa tövében eltemetett néhai Kristóf vitéz íránt élt a kicsi leányok szívében, igazán megható volt és kegyelet.

Hanem, mit gondolnak, hölgyeim és uraim, mi volt a feneketlen? — Nem, oh, nem a tenger. Nem is a Mancziék kilyukadt tejes-bögréje, sem pedig a madárfészek után jegenyékémaszó Karesi vadonatuj bársonynadrágja, — nem, oh, nem.

Feneketlen volt, kérem, az a mélységes gyűlölet, amely a kántorék vörös kandurját illette.

Ez a pimasz kandur egyébként is az egész szomszédág osztatlan gyűlöletével dicsékedhetett. A mi kocsisunk például esküdött ellensége lett, mióta egy oldal szalonját lopott tőle. Purkósbotal lesett rá minden este; egyszer, a pinceajtóban sikerült is fejbévigni: ámde minden igyekezete és a bot megtört a kandur vastag koponyáján. Azt se mondta, hogy: nyau, uj, de fáj! Nem szólt az, kérem á'tosan, semmit. Gunyosan mosolygott és ellantolt. A kocsis pedig majdnem felrobbant mérgében.

Gyűlöltük hát a kántorék gyilkos kandurját és kegyelettel ápoltuk Kristóf vitéz drágalatos emlékét. A babauzonnának Ilka folyvást emlegette. Ilyenkor Imre a puskájára mutatott és a szakállába mormogta volna, ha lett volna szakállá, a következőket:

— Csak egyszer kerüljön jó fegyverem elé! Belérezetek a hasába egy olyan ölmögöbözöt, hogy tudom, nem éhezik többet!

Imre ezt a stílust a Börharisnya vászarából tanulta és nagyon imponált

„A BEVÁNDORLÓ” KARÁCSONYI SZÁMA. Lapunk ez idei karácsonyi száma már készülében van. Minden tekintetben felül fogja mulni az előző évek ugyancsak díszes és tartalomgazdag számait. A jelen karácsonyi szám számára művészi kivitelű új képeket készítettünk, amelyek magukban véve nagy értéket képviselnek. A tartalom dolgában bírjuk Magyarország legelőkelőbb írónak ígértét, hogy politikai és szépirodalmi cikkekkel nagybecsűvé fogják tenni a „*Bevándorló*” karácsonyi számát. HIRDETÉSEKET A KARÁCSONYI SZÁMBA, MELY HUSZONÖTEZER PÉLDYANBAN FOG MEGJELENNI, CSAK NOVEMBER 15-IG FOGADUNK EL. Aki tehát ebben a számban, mely úgy itt, mint Magyarországon méltó feltűnést fog kelteni, hirdetni akar, küldje be hirdetésének szövegét mihamarabb, hogy a jó elhelyezésről gondoskodhassunk. — Aki Magyarországra akarja küldeni a karácsonyi számot, mint amerikai emléket, már most megrendelheti. Egyes számnak ára postadíjjal együtt 15 cent, ami bélyegeken is beküldhető. Minden küldeményt így címezendő: *Bevándorló*, 327 East, 13 street, *New York*.

KAVARODÁS A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉGBEN. Vannak emberek, akik esomót keresnek a kákán s akik a széthullás magvát akarják belevinni a legegészségesebb intézményekbe is. Így akarták ezt tenni a betegsegélyző egylet, bridgeporti szövetségével szemben is, amelynek derék, lelkes, ügybuzgó és páratlan lelkiismeretességű elnökét, *Bakos Sándor urat* azzal vádolták meg, hogy a szövetséget pénzéből való költségek dolgában túllépte a hatáskörét. Hónapok óta készültek a támadások, a melyből most, a tisztikar évi gyűlésén, akartak egy országos botrányt faragni.

vele a kis hölgyeknek. Épp ezt mondogatta valamelyik bábu-uzonnán; éppen valami fortélyos cledet majszolt, [a kisleányok azt mondták: fácskásult, pedig hát tejjemártott kenyérszeke volt, porczanokkor meglintvű...] egyszer csak berohan ám a szakácsné:

— Hamar, Imre ifiur! Kapja föl a puskáját! A kántorék kandurja a háztetőn alszik.

Imre ebben a percében nagyinak, sőt még nagyobbának érezte magát. Elfelejtette a bábu-uzonnát és más eféle csip-csup dolgokat. A boszu lángolt föl szívében, a boszu! Megtorolni Kristóf halálát és szívének hölgye éltt férfias tettel tündöklöni!

...És igen, elképzelt az indiai reneteg közepén egy sötét sziklabarlangot, melyben az erdő réme: a tigris alszik és neki kell ezt a besttiát lelőnie.

— Hát hiszen jól van! A tigris ez egyszer emberre talált! — mondta könnyedén és mégis ünnepélyesen. Megöltvte a Flaubert-puskát, a szakácsnéhoz fordult:

— Hol az a párducz?

— Jöjjön utánam az ifiur.

Nagy lármával sereglettünk ki az udvarra, mely egészen megtelt érdeklődőkkel. A kerítés tetéjén kandi gyermekfejek kukucskáltak be.

— Az Imre urfi le fogja löni a kandurt! — hangzott környöskörül.

A pillanat hőse büszkén állt az udvar közepén, mögötte és körülötte a kíváncsi nézők. A kisleányok szeppege fogták be fülecskéiket tenyerükkel, előre félvén a puská dörensésétől.

Am a vörös kandur oda se nézett a nagy készülődésnek. Nyugodtan szundikált a háztetőn, kövér hasát a napsugarban melengette.

Imre vállához emelte a puskát és figyelmesen célzott. Az ő tizenkétéves szíve e pillanatban megérezte, hogy ez a lővés nemcsak a kántorék kandurjá-

TÁRCZA.

IMRE MEGISMERI A NŐT.

Írta: *Kanisay Ferenc*.

A mi kiténő barátunk ellenállhatatlan donjuán hírében áll. Irigyelik is éleget; pedig ne higgyük, hogy a hivatásos donjuanok élete csupa méz. Ez csak látszat, mert apróbb és nagyobb kudarczaikat bőlesen rejtegetik. És én tanujá voltam az ő legelső szerelmének és az első szerelemmel rendszerint egy huron pendülő első csalódásának is. Láttam, amikor a nő először hagyta faképnél és a donjuán, a hatalmas, az irigvelt... sírva fakadt. Mondhatnám, hogy bögött. Bogni pedig azért bögött, mert akkor még gyerek volt. Kurtanadrágos gyerek.

Amily mértékben ennek a romantikus kis mesének meghallgatása előtt kételkednek abban kedves olvasóim, hogy a szív oly tulságos fiatalon — tizenkétéves korban — szerethet és csalódhatik; épp oly mértékben természetesnek találhatják, mert hisz megmondtam, hogy már mint kis fiu vonzódt a női társasághoz — természetesen találhatják, mert ez amugy is előfordul, hogy fess kis ficzkó volt és igazi keménygallér, tündöklően hóféher manzsettákat viselt, amikor mink, az ő egyvásu pajtásai, még az obligát matrózgalléros ruhánál tartottunk. Sokszor megcsodáltam a nyakkendőjét; ki-vált mert tít hordott beleszurva, éppen olyan valóságos kravátilit, mint a Muki bácsié.

Imre tehát szerfölött kedvelte a lányok társaságát és mindig megjelent a bábuk számára főzött ebédekben, sőt evett is a furfangos ételekből. Ezeket az „ebédeket” a kicsi lányok kotyvasztották, rendszeren Ilkánaknál, mert neki hozta a Jézuska a legjobban fölszerelt babakonyhát.

Ugyancsak Ilkának volt a legnagyobb bábuja, csaknem akkora, mint Ilka maga. Ennek a legnagyobb babának Imre volt a papája és ha rossz volt a bábu, — például nem készítette el a számtani feladványát — Imre a sarokba térdeltette. Ilka mamácska nagyon tudta méltányolni, ha az ember nem készíti el a feladványát és addig könyörgött a szigorú Imrénék, míg azon feltétel kikötésével, hogy a bábu ezen-tul meghecsül magát, megkegyelmezt.

Imrét tehát mindig a kisleányok társaságában lehetett találni. Mivelünk vad és vástott fiukkal ritkán tartott, pedig alvezér lehetett volna abban a hadseregben, melynek csekélységem volt a fővezére. Én ugyanis katonásit játszottam a fiukkal.

Egyszer csak Imre puskát kapott ajándékba Muki bácsitól és ezután gyakrabban találkoztam vele, mert együtt jártuk a tiszparti füzeseket. Megjegyzem, hogy ez a puská nem volt afele bazárbeli játékszer, nagyon komoly eszköz volt. Meglehetősen durant és löni lehetett vele. Flaubertpuska volt és sokszor irigyeültük, mink, fiuk.

Imre tekintélyvel tudta viselni a fegyvert és vadászkalandokat mesélt barátainak. Ezeket a rejtelmes kalandokat ő maga hitte el legjobban, de én is hittem, az én szemem is ragyogott, amikor a kis Ilka a medvékkel, orosz-lánokkal, párduczokkal és tigrisekkel való eseteinket szörnyűkődvé és kerekere táguult, álmélkodó szemmel, lélekzetét visszafojtva hallgatta. Azonban a tiszparti füzesekben nem volt ugyan oroszlán, de medve sem; mink azonban azt hittük, azt akartuk hinni, hogy van. Képzeltünk a forró évszak minden fenevadjával benépesített a jámbor füzeset, ahol még nyulat sem lehetett látni soha.

Az indiánregények hőseinek éreztem magam, amikor Imre beszólt hozzánk: — Feri, vadászni megyek.

Bakos férfiansz szembezállt a vádakkal s kimutatta teljes alaptalanságukat. Azzal azután helyreállott a béke, mert a vádaskodók maguk is belátták, hogy félre lettek vezetve.

A „MAGYAR ZASZLÓ” ÉS DIENES MÁRTON SZEREPLÉSE. Főt. Kovács Kálmán lapjának legutolsó számában egy egész oldalt szentel annak a tárgyalásnak, amelyen tudvaleg Dienes Márton zsarolással vádolta Páldy Károlyt. Kimutatja azt a lehetetlen szerepet, amelyet Dienes Márton és segítői, Hunvold Sándor ur, vitt a bíróság előtt, de végül mégis csak a magyarországi görög katolikus lelkeseken verj el a port. Tekintve, hogy a Bevándorló hosszú cikksorozatokban magáévá tette a szóban forgó görög katolikus lelkesek álláspontját s tekintve, hogy eddig még nem hozott fel főt. Kovács ur olyan érveket, amelyek tárgyilagosságukkal meggyőztek volna bennünket arról, hogy Ortinszky püspök ur ő méltósága helyes utakon jár, hogy nem folytat magyarellenes politikát, tiltakozunk kell az ellen, hogy abból is vádat faragjanak a görög katolikus lelkesek ellen, hogy ügyük védelmére lapokat akarnak meggyérni. Ortinszky püspök urnak a „Magyar Zászló”-ban van magyar lapja és ez a „Magyar Zászló” éppenséggel sem keztyis kézzel nyul az Ortinszkyval elégedetlen papokhoz. Józán-e már most, ha Kovács plébános ur még azért is támadja a papokat, mivel védelmi eszközökről akarnak gondoskodni? Aki ilyen okokból is támad, annak még az elvi támadásait sem lehet komolyan venni.

BÁTONYIÉK VÁLÓPÖRE. Olvasóink emlékeznek Bátonyi Aurél honfőtársunk családi bajaira, amelyek oly sok port vertek fel az angol sajtóban. Bátonyi tudvaleg legfelsőbb bíróságra vitte a dicságadag Burke-Roche asszonyt, Work milliomosnak leányát, aki rövid együttélés után hazament az apjához, majd válopért indított a férje ellen. Keresetében többrendbeli házasságtöréssel vádolja az asszonyt a férjét, aki Cukor Mór ügyvédje útján a bíróság-nál azt követelte, hogy vádjait részletezze. A mult heten tárgyalták ezt a dolgot Giegerich new yorki bíró előtt, aki kimondotta, hogy ő elégségesnek tartja az indoklást, amelylyel az asszony a vádjait beterveztette s így részletezésre szükség nincsen. Az asszony ügyvédje erre az ellenvádra terjeszkedett ki, amelyet Bátonyi a felesége ellen emelt s arra kérte a bírót, hogy ezt az ellenvádat peesételeje le s így vértá, de rá nézve is végzetes lehet.

A puská eldőrdült. Csakugyan nagyot szólt. A pukánásra föl is neszelt a vörös kandur. Ásított, nyugtázkodott, felpolpota a derekát és hátat fordítva a publikumnak, szuverén megvetéssel lépdelt tovább háztétől és már majdnem sikerült ép börtel távoznia.

Csakhogy egy tizesztendő, esillogó szemű, barnaképi parasztfiu, aki az utcánról somfordált be és nem törődve az előkelő társasággal, gatyában és meztelán jelent meg. — kivált a nézők csoportjából. Gumiparittyva volt a kezében. Hkához szólt:

— Ez harapta gugán a maguk macskáját?
— Igen.
— Ismerem a macskájukat. Kár érte.

Azzal se szó, se beszéd: megfeszíti a gumiparittyát és úgy kupán trafálta a henegező kandurit, hogy menten lebukfenezett a háztételtől. A földön egyet nyújtózott és... kampez.

A kis társaság megilletődve fogadta az igazságtévésnek ezt a drámai jelenetét. Mely esend után a kis Ilka a parasztfiúhoz fordult:
— Ki vagy?
— Szélpál Vineze vagyok.

— Gyere hát be a szobánkba. Megmutatom a játékomat. Játshatszol a bábitummal.
...Imre elsápadt. Észrevette, hogy senki sem törődik vele. Mindenki a Szélpál Vinezét nézte. Miután nem akarta, hogy sirni lássák, eloldalgott háza. Nem marasztalta senki sem.
Ekkor gondolkodott először a nők állhatatlanságáról. És ha ezek a gondolatok nem is voltak pontosak, sem határozottak, fájdalmat, azt bizonyára ébresztettek a szívében.

A TRENTONI YMCA ISKOLÁJA megnyit s öröndetesen jelenthetjük, hogy honfőtársaink nagy számban látogatják.

gye elejét annak, hogy a nyilvánosságba kerülhessen. A bíró ennek a kérelemnek is helyt adott s így a szenzációs new yorki közönséget megfosztotta egy nagy botrány élvezésétől.

AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG FÖGYÜLÉSE. Holnap, szerdán nyitják meg Clevelandban az Amerikai Magyar Szövetség fögyülését, a melyet ma esti 7 órakor az ottani Önképzőkörben megtartandó ismerkedési estély előz meg. Mi óhajtjuk, hogy ez a fögyülés az amerikai magyarság számarányához és erkölcsi súlyához méltóan folyjon le. Az Amerikai Magyar Szövetség jogos büszkeséggel tekinthet vissza egy évi munkájára. Az elmúlt esztendőnek szomorú eseményei, a bányaszerecsélenségek, amelyek sok magyar családot borítottak gyászba, erőpróbát jelentettek a szövetségre. És a szövetség derekasan állotta meg a próbát. Munkálkodott — és eredményeket bírt felmutatni. Segített az özvegyeken és árvákon. A magyarság hibája, hogy nem oly mértékben segített, ahogy mi látni szeretjük volna. De okuljunk a multon. Tanuljunk megbecsülni a szövetséget, amely, ha kiépítjük, megdönthetetlen anyagi és erkölcsi támasza lesz minden amerikai magyarnak és az amerikai öszmagyarságnak. A saját jól felfogott érdekünkben hallgassuk meg a szövetség hívó szövegét és siessünk zászlaja alá.
Örömmel jelentjük, hogy a magyarság erkölcsi értékeinek emelésére a szövetség angol folyóiratot ad ki, amelynek első számát most küldik széjjel. Örömmel üdvözöljük az amerikai magyar közélet ez új katonáját. A szövetség fögyülésére pedig az ég áldását kérjük.

NEW YORK KORMÁNYZÓJA ÉS KOENIG HONFITÁRSUNK. Csütörtök este a republikánus párt népgyűlést rendezett a Lenox Assembly Roomsban, abban a kerületben, amelynek vezére Koenig S. Sámuel honfőtársunk, New York állam belügyminiszter-jelöltje. A hatalmas terem már a korai esti órákban az utolsó zugig eltelepte az ünnepi ruhában megjelent közönséggel, s az utczán a rendőrsapat csak nehezen bírt boldogulni a hullámzó ezrekkel, akik már nem juthattak a terembe. Mikor Koenig S. Sámuel megjelent az emelvényen, hogy beszédet intézzen a hallgatóságához, az újoncok emberek majdnem széjjelvittek a házat. Felőrág tartott a taps, éljenzés, trombitaharsogás, lábakkal való dobogás és a majdnem könyekig meghatott Koenig összetett kezekkel könyörgött, hogy engedjék szöhoz jutni. Mikor azután Hughes kormányzó megjelent a gyűlésen, s mikor részletezte Koenig érdemeit mint politikus és ember, az előbbeni tüntetés megismétlődött s az emberek, megittasulva az örömtől, még a székeket is feldobták a levegőbe. Hughes maga kijelentette, hogy őt államot utavazott be legutóbb, de ilyen lelkes tüntetéseket nem látott sehohé és soha.

A MAGYAR KOENIG S. SÁMUEL AMERIKAIÁK, NÉMETEK, CSÉKEL, LENGYELEK, ZSÍDOK, NORVÉGEK A VÁLLALKOZÓK, — csak a MAGYAR egyletek nem adtak még magukról életjelt. Hogy is mondja Pató Pál? „Hej, ráérünk erre még!”

MAGYAR TÁNCISKOLA TRENTONBAN. Szolnok Gáspár hírneves czimbalomművész tánciskolát nyitott a Parichy Hallban. A tánciskola időtartama 7 hét, mely idő alatt különböző táncokat lesz alkalma megtanulhatni a trentoni magyar ifjúságnak.

MENDE-MONDA TRENTONBAN. Egyesek különböző híreket terjesztenek Trentonban, amelyek a valóságnak nem felelnek meg. Így például légből kapott hazugság az, hogy Wárady Lajos ur már nem küld pénzt, valamint az is, hogy Tóth Béla a „Bevándorló” alkalmazásából el van bocsátva. Ezt azért czáfoljuk meg, mert a hiszékeny emberek közül igen sokan lépre mennek a rosszakaratú és irigy emberek hazudozásainak.

A TRENTONI REF. EGYLET BÁLJA november 25-én lesz a Padde-ratz Hallban. Az egylet a Trentoni Egyesült Magyar Egyletek Szövetkeztéhez tartozik.

A ROEBLING-FÉLE DRÓTGYÁR-BAN — mint értesülünk — megszünik az éjjeli munka, a munkásokat pedig nappali munkára fogják áthelyezni. Ugy halljuk, hogy a gyár nagy orderokat kapott és a legközelebbi jövőben már teljes erővel felveszi az üzemet.

A TRENTONI YMCA ISKOLÁJA megnyit s öröndetesen jelenthetjük, hogy honfőtársaink nagy számban látogatják.

KIS TÜKÖR.
Varju András levele.

Tisztolt Kistükör Ur! Amier hogy möguntam az dzsompólást, móg amier hogy möglátam, hogy az politisenek az párt kaszából nagyonn sok „majszelf” cseket irnak, mondok, én is letellepedek oszt tüzhelet verekk, ahogy az köttö mogya. Oszzt Piczburba letelepettem egy furnisó-rumba. Oszzt ajálló levelekk felkeresstem az republiken hedkvödert oszt montam, hogy álokk az szolgálatra. Oszzt így lötem politikeldzsetem, oszt mán nem vagyok sajó, de azért leszek politikel koreszpöndent a maguk lapjába.

Oszzt most nagy trubliba keveröttem, mer hogy az republikenök mög akarválasztani. Ugy történt, hogy kérdi a kesir:
— Hát te mér nem ranósz?
— Mos gyüvök Dukinbó, hát a nem ölog?

Aszondi, hogy nem ugy érti, hanem hogy nem akaroke kandidét leni?
Mondok, én lenék, csak kétt hiba van, hogy nines monim, mög ros az neven, mer hogy ha aszondik hogy Vardzu, hát az magyar nem szaval rám, mer hogy se az Var-t se az dzsu-t nem szereti, a ketöt együt még uezese.

Osztt akkor mögvaltoztaták az nevémet oszt így lötem Andrew Voriew, oszt nagy nevetve jelötek Piczburba városi sztrit klinörnek.

No hát mán most tisztolt Kistükör ur, adi tanácsot.

Tudi a tisztolt Kis tükör ur, hogy a Misztör Höjszt ur most mindig szpi-csöl oszt mindig küiti, hogy ki honnan lopot vagy hogy honan kapot monit. A Misztör Forakör, mög a Misztör Hász-köl Gubernör ur mán kítörtékk az nyakkukat, oszt én épen most kezdem politikaji pájafutásomat, nem szeretnékk erköcsi halot leni.

Mer tisztolt Kisükör ur, nekem is vött egy kis bajjom a Sztándárd Ojl kompanijával, oszt amiját merek felép-ni.

Ugy történt a dologg, hogy két év előt förmen vótam egy nagy bányába oszt az ojlken az én kezem alatt vót, oszt ecezer hazavitem az ojlkent, meg bene az ojl. Osztt keresték az kent, de nem tanáták. Ecezer a Misztör Rokfelör embere gyütt oszt aszontat:

— Misztör Vardzsu, hijába iri töb petrólist fel, aszt üzeni a Misztör Rokfelör ur, hogy nem adi töb monit, mer hogy elveszet az ken.

Akor oszt visszaitem az kent, de azontulfovást mindig reszidlet kértek az monirul, amit attak.

A Misztör Höjszt ur bizonyosan tudi mán a dögot, oszt csakki lesi, hogy felépekk, oszt ha mán kandidét vagyok akkor gyün maj Piczburba oszt felovasa az nyugtákkat, oszt oda van fáracseságom és tudásom gyümöese oszt maj rólam is írök, hogy „Enader Ojlmén!”

Nohát mán most mit csinájják. Aszt gondótam, hogy a Misztör Höjszt urnak írök, oszt felajállom, hogy korteszkodok a Misztör Hiszigön kandidét urnak, de félekk, hogy ezen levelemet is felolvási.

A magyarság és az én becsületem érdökügyibe várom böcsös válaszsztát.

Andrew Voriew.

A MUNKÁSNÉP REPUBLIKÁNUS.
Mert a republikánus párt védi az ő érdekeit.

Mindenütt, széles ez országban, szívesen látják a munkások Taft H. Vilmost, a Rooseveltn elnök utódjaként jelölt republikánus elnökjelöltet. A munkásnép számai és ezrei vettek részt azokon a gyűléseken, ahol ő tartotta beszédét, és megjelentek és biztosították arról, hogy a munkás-kérdésben elfoglalt álláspontját magukévá teszik és kijelentették, hogy, mintán a republikánus párt a multban is bebizonnyította, hogy a munkásnép helyzetének javítását szívében hordja, továbbra is a párt mellett állanak és megszavazzák annak jelöltjeit az elnöktől lefelé, mind.

Örömmel halljuk ezt, mert honfőtársainknak megállapodása ez, akik, gondal és meggondolással, vezetettnek a szavazás tekintetében azon emberek javára és azon párt javára, amely a leginkább van képesítve és a legalkalmasabb az ő szolgálatukra állani. Észrevettük, hogy a republikánus párt okos törvény-

AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY. Tel.: 4040 ORCHARD.
A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége tisztelettel értesíti összeszevövöt, hogy az általa Amerikába importált
MAGYAR BOROK, PÁLINKANEMÜEK ÉS LIKÖRÖKBÖL
szóló új nagy árjegyzékét most adta ki.
Levélbeli megkeresésre szívesen beküldi az árjegyzékét a vállalat new yorki kirendeltsége.
Levélczím: LEOPOLD MOLNÁR, Pres. 200 E. 10th ST., NEW YORK CITY.

hozással a munkásnép érdekében dolgozott és alkotott, sok jót tett érettük s ennélfogva ezek újra megszavazzák a republikánus jelölteket.

Tudják, hogy a republikánus párt, élén Roosevelttal, igaz barátja volt a munkásnépnek s az utolsó két esztendő alatt töböt tett érettük, mint valaha bármely párt és bizony a munkásnép nem lesz bolond, hogy szavazatával a demokrata uralom eszerjét biztosítsa. Nem tudják, hogy a demokrata párt mit tenne érettük, ha hatalmon volna és nem akarnak kísérletet végezni.

Amellett tudják azt, hogy amikor a demokraták voltak hatalmon, lanyha volt a munka, kicsiny a fizetés és szegény a munkásember. Tudják, hogy négy esztendei ilyen kinlódást, aminő a demokrata uralom alatt rájuk nehezedt, a munkásnép hosszu idő óta nem tapasztalt és ilyen új tapasztalatok után nem kívánkoznak ismét. A jelen jó állapotok folytatását kívánják, azt akarják, hogy a fizetések oly magasak maradjanak, aminők most és hogy még magasabbra növekedjenek s tudják, hogy ennek elérésére a legbiztosabb út, ha Taft és Shermanra, a republikánus elnök és alelnökjelöltre és minden más republikánus jelöltre szavaznak.

ELFELEJTETT RAB.
Harmincznyolcz évig vizsgálati fogságban.

Az 1870-ik év szeptember 18-án Róma egyik utcáján egy tizenegy esztendő fú megölt egy kilenczéves gyermeket, a tulajdon öccsét. A gyilkosság előre készelt terv szerint történt és a megelőző czivakodás csak ürügy volt a rémületes tett elkövetésére. A fiatal bűnös ellen-szülés nélkül türte a letartóztatást és a kihallgatásnál megdöbbenő egykedvűséggel vallott.

Rögtön megkezdődött a hatósági vizsgálat. De két nap múlva bevonultak az olasz csapatok az örök városha és az erre következő események miatt megfélekedtek a börtönben levő kis Pieri Pietróról (így hívják a bűnöst).

Csak hat hónappal töböt folytatta a vizsgálatot az új kormány vizsgálóbírója. A tanuvalomások terheltek voltak az ifjú vádlottra, aki maga is hitegyvérien beismer mindent. A fejeverszakértő úgy nyilatkozott, hogy a revolver igen könnyedén működött és a legkisebb erőlettel nélkül is elsült.

Az ügy ebben a mederben haladt 1872-ig, a mikor meghalt a vizsgálóbíró, a törvényszéki orvos és két fötanu. Egy harmadik tanu is megörlött. A védők — számszerint tizennyolc — vizsgálat elrendelését kérelmezték. Ezt a kérelmet 1874-gy tárgyalták és még abban az évben megindult a per új bíróval és kilenc új tanuval. Az időközben megrozsdásodott fegyvert új szakértőnek mutatták be és kiásták az erősen felhasználtnak indult hullát. Megint megállapították néhány tényt, de a vizsgálóbíró nem érte be az addig összegyűjtött anyaggal, hanem tövöböt kutatott új tanuk után. Találkozott az áldozatnak egy rokona, akinek a vallomását később érvénytelennek nyilvánították, mert kiderült, hogy végighallgatta az előző tárgyalásokat és csak az ott értesült adatokról számolt be. A legfontosabb tanu azóta már kivándorolt Amerikába és a bíróságnak intézkednie kellett, hogy a chicagói törvényszék hallgassa ki. Ez persze megint soká tartott. Az új akták 1882 szeptember 18-án kerültek rendben egyívő. És a bajszos fiatalemberről sebzött Pieri Pietro semmivel sem tudott töböt, mint tizenkét évvel azelőtt.

A sors úgy akarta, hogy a dolog még meszebbre bonyolódjék. Következett a harmadik vizsgálat. A vádlottat 1886-ban töböt orvosi szakértővel vizsgálták meg és mivel az eredmények tökéletesen különböztek egymástól, más orvosokat bíztak meg a megfigyeléssel. (Ugy látszik, akkortájt kezdtek el a védők a vádlottat gyöngélművészetére hivatkozni.) Az 1895-ik évben Pieri élet és halál között lebegett, mert súlyosabbnál-súlyosabb betegségekbe esett. Az évek repültek, néhány védő meghalt, mások kerültek a helyükre, az országgyűlés új törvényeket hozott, amelyek kihatottak a szóban levő testgyilkossági pörre is.

A bűnös most negyvenkilenc esztendő és ebben a hónapban lesz harmincznyolczadik évfordulója annak, hogy vizsgálati fogságba került. Milyen kegyetlenül közönyös az olasz sajtó, hogy mindebben csak a kriminalisztikai unkuomot látja és nem azt, hogy a vádlottnak gyermekkori bűnéért az ő kicsiny és komor ifjúságával, meg a lelket agyoncsigázó rettenete bizonytalansággal borzasztóan kellett meg-szenvednie.

PETŐFI KAROSSZÉKEI.
Hogyan készülnek odahaza a szobrók.

A „Pesti Napló”-ban —O— jelige alatt a következő jellemzetes történeteket írják:

Azt olvastam ma a lapokban, hogy a pozsonyi korzón karosszékeket állítottak sorba s kirták egy plakátra: „Üljünk le a Petőfi-szobor javára, csak 10 fillér.”

Nosza, azonnal rohantam a Petőfi-szoborhoz s tekintettel arra, hogy az ő javára történnék a pozsonyi ülések, meginterjüvtam őt ezen az enyke szeptemberi éjszakán.

Igy:
En: Mit szól a karosszékekhöz?
Ő: Életemben ritkán volt hozzájuk szerencsem.

En: Hallotta, hogy aki a pozsonyi korzón elfárad, az az ön javára ül le?
Ő: Hallottam.

En: Nos, és?
Ő: Örülök, öcsém. Csak üljenek. Hadd higjék, mikor ülnek, hogy pártolják az irodalmat és megszentelik a nagyok emlékét.

En: Ugy van.
Ő: Ez kell nekik. Az élő nagyokat úgy tisztelik, hogy felállnak miattuk; a meghalt nagyokat úgy, hogy leülnek a tiszteletükre.

En: Valóban.
Ő: S ezért tartom én nagy férfiakat azt, aki ezeket a rólam elnevezett karosszékeket feltalálta. Mert ez volt a magyar középosztály legalaposabb ismerője. Aki ezt kitalálta, öcsém, azt meg kellene tenni a magyar intelligenzia vezérévé, a Képzőművészeti Társaság elnökévé, az Akadémia fötitkárává, egy szóval rá kellene bízni mindazokat a nobile officiumokat, amelyek a magyar meczénás-ípar körül csak vannak.

En: Gondolja?
Ő: Igen. Az se volt kutya, aki kitalálta, hogy a szobrot össze kell tánczolni. Van itt Pesten néhány kollegám, akinek nagy hehujával tánczolták össze a szobrárt. A svábhegyi Jókai-szoborért töböt tánczoltak az Eötvös-villában, mint az egész XVIII. században a francia udvarnál. Vannak szobrok, amik szaladgálás után jönnek létre. A leendő Kossuth-szobor miatt töböt szaladgáltak, mint a londoni olimpiádon a marathoni futóversenyen. De ez mind nem volt annyira magyar, mint ez az új ötlet, amely a szobromat kényelemből fogja felépíteni. Ha soha nem irtam volna meg Pató Pál urat, most meg kellene írnom. Pató Pál szoborra is úgy adalokzik csupán, ha az kényelemmel jár. Kissé restellem, hogy szobromat „összeült” imádot magyar népem, de mint lélekbuvár rájöttem, hogy ez nem is lehet másként. Kissé fáj, hogy szobrom nem kezek munkája leszén, de ha nem lehet másként, így is jó.

En: Mily böles megnyugvás!
Ő: Csere.

En: Csere? Hogy-hogy?
Ő: Nagyon egyszerűen. Én állok nekik a pesti korzón, ök ülnek nekem a pozsonyi korzón. Kvitt.

[Elhallgat. Egy rendőr jön arra és fürkészve néz rám. Távomez a csöndes éjszakában.]

IRODAVEZETŐT
keresünk Pittsburg és vidéke számára. Csakis oly írni és olvasni tudó magyar emberek jelentkezzenek, akik Pittsburgot és vidékét ismerik és a pontos elszámolás iránt készpénz-biztosítékot képesek nyújtani. Ajánlatok, amelyekben az eddigi foglalkozás is felemlendő, így czimzendők: Bevándorló, 327 East 13 street, New York.

A „Bevándorló” kiadóhivatala.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkeszti és kiadja: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 397 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Magyar Pennsylvaniai irodánk: 334 Helen St., McKeesRocks, Pa. Irodavezető: Semsey Árpád.

Phentoni iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre..... \$3.— Egyesült Államok egész évre..... \$2.50 Magyarország egész évre..... \$1.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Offices for Western Pennsylvania: 334 Helen Street, McKeesRocks, Pa. Manager: Árpád Semsey.

Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year..... \$3.— For the United States, 1 year..... \$2.50 For Hungary, 1 year..... \$1.—

Registered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

"Az Amerikai Magyar Szövetség tagja." "Member of the American Hungarian Press Association."

SZILANKOK.

Holnap van az Amerikai Magyar Szövetség évi gyűlése. Mekkora zajjal, mekkora trombitaharsogással lett ez a Szövetség megteremtve! Mennyire hangzottak egyes lapjaink — akkor, hogy hazarúl az, aki nem csoportosul a Szövetség köré, amely hazafias eszményeket, a magyarság erkölcsi és anyagi érdekeit van hivatva szolgálni!

Laptársaink most alig említik fel, hogy az a Szövetség évi gyűlést tartja. Már nincsen szükség szövetségre? A magyarság egyesítve van? Anyagi és erkölcsi érdekei már nem szorulnak védelemre, képviselőre? Dehogyan nem, dehogyan nem!

Miért hát ez a közöny épp azon laptársaink részéről, akik egyre verik a mellüket, hogy ők a magyarságnak egyedül szabadalmazott képviselői?

Miért? Miért hoztak hasábokat a bridgeporti szövetség tisztikarának gyűléséről s miért nem emlékeznek meg az Amerikai Magyar Szövetségről? Megmondjuk azt is, Bridgeporton dollárok és centek forognak kérdésben, Clevelandban pedig csak — magyar eszmények.

A mi kedves, fiatal kollegánk, akinek ezikkel szívesen látjuk mindig a Bevándorlóban is, az „Önállás” tehetős szerkesztője, a minap „A látó” cím alatt ezíkték írt.

Ő is azoknak a görög katolikus felkészeknek a portája előtt seperget, akik itt farkasszemet néznek Ortinszky püspökkel. Azt mondja ez a fiatal barátunk is, hogy „eddig mint ennek a harsznak télen figyelje, ugy gondoltam, hogy elvek és eszmék küzdelméről van szó, mely tisztítja az erkölcsöt.” Csalódtam, teszi hozzá. „A közel napokban lefolyt események meghozdolták ezt a nézetemet és sícáran, meddón alakul ki bennem az utálat és megretés mindazok ellen, akik úgy az amerikai magyarságot, mint az itteni és a hazai sajtót beloképszerűsítették ebbe a küzdelemben.”

Ejnye, ejnye, fiatal barátunk, honnan most egyszerre ez az utálat? Onnan, hogy azok az emberek, akiknek — akár jogos, akár jogtalan — küzdelmükben fegyverük nincsen, elmentek a fegyverkovácsokhoz és vásárolni akartak fegyvert?

Higyük el kollegák, fiatalok és öregek, hogy az amerikai magyarság társadalmi, erkölcsi és vallásos élete mindaddig nem válhat egészségessé, míg a magyar sajtó még ellenségeivel szemben is nem emelkedhet a tárgyalógósság kristálytisztasá színvonalára.

AMERIKAI DOLGOK.

ÁLLAMADÓSSÁG. Az Egyesült Államoknak 1908 szeptember 30-án adóssága 968,263,650 dollár volt. Egy hónap alatt négy és félmillióval növekedett az államadósság. Szeptemberben az összes bevétel 48,320,114 dollár volt, míg a kiadás 52,904,085 dollár.

KEVESEBB A TAKARITÁS. Az Egyesült Államok takarékpénztáiraiban a betétek összege, viszonyítva az előző esztendőhöz, 30 millió dollárral csökkent. Annakelőtte egy betevőre esett 429.64 dollár, míg most 420.47 dollár. Ennek ellenében azonban a betevők száma 117,937-ről 8,705,848-ra emelkedett. Ennek az a magyarázata, hogy mindenki sietett künnlevő pénzét felmondani és biztos takarékpénztárakban elhelyezni. Az elmult hivatalos esztendő alatt volt ugyanis a nagy pénzváltás, amikor mindenki sietett a pénzt lehetőleg magához szerezni.

AZ ELNÖK FIA DOLGOZIK. Roosevelt elnök fia csütörtökön, október 1-én beállott a Connecticut állambeli Thompsonvilleben a Hartford Carpet Company gyárába közönséges munkásnak. Reggel az irodában mutatkozott be s miután ott mindent megmutattak neki, beküldték a gyárhelyiségbe, annak is a legpiszkosabb és legrettenetesebb részébe, a gyapotválogató osztályba. És ifjabb Roosevelt Tivadar reggeltől estig változta a piszkos, illatos gyapotot. Egész napi keresete \$3 és egy harmad cent volt.

TALÁLKA A TEMETÉSENDELŐZŐNÉL. Girard Ernő new yorki vendéglős nagyon tréfás ember volt. S tréfacsináló emléket akart is maga után hagyni. Ez a magyarázata annak, hogy miért adott három barátjának egy temetésrendezőtől találták. Girard Ernő hétfőn reggel felkelt, tentát, föllet vett elő s egy darab papírra nagy betűkkel felírta, hogy: „A tulajdonos halála miatt az üzlet zárva.” Azzal fogta a revolverét, kiment a Central Parkba, és agyonlőtte magát. S találtak mellette egy cédulát, amelyen ez állott: „Szállítsák holttestemet a Merritt-féle temetkezési intézetbe.” Oda adott ugyanis találatát a barátainak délután három órakor. S a barátok már vártak is rá. S ő meg is érkezett egy halottas kocsin.

FENT ÉS LENT. Davidson Julia eselődéleány volt a Donner-családnál. A szép leány megtetszett Donnernek s mikor hat esztendő előtt Donner meghalt, ő lépett az asszony helyébe s az új Donnerrel elkezdte pazarul élni. Volt miből. A férjének nagyon sok milliója volt. Hamar özvegyesre jutott. A fiatal asszony az örökölt 4 millió dollárral Washingtonba költözött, ahol az előkelő társaság ajtaját kinyitotta a négy millió dollárral. Aztán újra férjhez ment. A második férje gróf Sekendorff volt, aki akkor újágírásal kereste nagyon kis jövedelmét. És keztek fényesen élni, olyan fényesen, hogy még a milliárdosok sem tudták velük lépést tartani. Hja, meri a milliárdosok nem költöztek évente egy millió dollárt. Most aztán beütött a krach. A sok hitelező összeröffenett és dobtakerült a washingtoni fényes palota és hobokeni villa és birtok. A szép grófné pedig kezdheti ott az életet elől, ahol hat év előtt abbanhagyta.

FELROBBANT A LŐPORRÁKTÁR. A North Carolina állambeli Spenceren a Southern Railway Co. lőporraktára felrobbant. A robbanásnak két emberélet esett áldozatul.

HALOTTNÉZŐ ISKOLÁSGYERMEKEK. Az Indiana állambeli Komonoban Thresper Károly és a két Lindlev-testvér bucsut akartak venni a pálinkától. Azt hallották ugyanis, hogy a városban minden italmerés engedelnyt visszavontak. Vásároltak tehát egy nagy korsó whiskeyt s egy barlangnyílásba vonultak inni. S megitták a korsó tartalmát. Reggelre kettő meghalt már, a harmadik pedig halgoklott, hogy a hírnél elretentőbb a valóság, S mert a komoni tanítók ugy hallották, hát ez egész iskolát kivezették a halottak és haldokló megtekintésére, hadd okuljanak a 6 és 8 esztendő gyermekek, ha látják a whiskey áldozatát a földön utolsókat vonaglani. Okos emberek laphatnak abban a Komonoban.

ELRABOLT LEÁNY. Brooklynban ezeltől hat héttel elrabolták Thorn Lináyt, egy vagonos fuvaros 16 esztendő leányát. A detektívek végigkutatják az egész várost, de még csak nyomára sem tudtak akadni. Most a véletlen szemben is nem emelkedhet a tárgyalógósság kristálytisztasá színvonalára.

leányt olaszok rabolták el és már kettőt közülük, az egyik egy leánykereskedéssel foglalkozó asszony, le is tartóztatták.

THAW NEM MEGY. Tudvalevőleg Thaw Harryt a pittsburgi bíróság kiadatni kéri, hogy az ellen ott hivatalból megindított perben vallomást tegyen. Ez ellen természetesen Westchester megye seriffje hevesen tiltakozik, mert attól tart, hogy a bolondnak nyilvánított Thaw ott Pittsburgban majd nagyon okosan talál viselkedni s akkor majd White Plainsbe sohasem kerül többé vissza. Tiltakozásának már a pittsburgi bíróság előtt kifejezést is adott, most azonban, hogy ennek nagyobb nyomatéka legyen, elutazott személyesen Pittsburgba. — Azóta kiderült az is, hogy Thaw feleségét Morshauer ügyvéd intézkedései alapján nem engedték a férjéhez. Az ügyvéd attól tartott, hogy a szükséglet szenvedő lépésszony pénzt fog kérni az urától.

VESZÉKEDÉS EGY LEÁNY MIATT. Goldflam Nathán, egy durgazdag bécsi származású amerikai polgár tavaly látogatáiba utazott Bécsbe, sajátképpen avégből, hogy unokahúgát, a 14 esztendő Feigenbaum Lottát Amerikába hozza s majdan örökösévé teszi. A leányt azonban Würten Károly zenetanár azóta örökbe fogadta s természetesen tiltakozott az ellen, hogy fogadott leányát elvegyék tőle. Évek hosszú sora óta tanítja a leányt, aki ma Európaszerte ismert művésznő s aki már a bécsi udvar előtt is zongorázott. A zenetanár azonban 25,000 dollár kártérítés ellenében hajlandó lenne a leányról lemondani, amit azonban Goldflam sokall, éppen azért pör utján akarja most unokahúgát, aki szintén huzódik a nagybácsitól, a zenetanártól elvenni.

INDIANA államot utazza be most HÓDINKA TIVADAR dr. ur a Bevándorló számára. South Bend-i és Indiana állambeli honfitársaink szíves jóindulatába ajánjuk őt.

Mindenféle HAZAI PERES ÜGYEKET, JOGI, KATONAI, TELEKESNYVI ÜGYEKET, ADÁSVETELI szerződéseket, VÉGRENDJELETEKET, MEGHATALMAZÁSOKAT, AMERIKAI UTLEVÉL megszerzését, FORDÍTÁSOKAT stb. gyorsan és pontosan elintézi. MAKRAY ALADAR 327 E. 13th St., NEW YORK CITY.

HAJÓ ÉS VASÚTJÉGYET VÁSÁROLNI, BÁRMELY IRÁNYBA, PÉNZT AZ Ó-HAZÁBA KÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGJOBB KISS EMIL BANKÁRNÁL 104 SECOND AVE. NEW YORK TIZ ÉVE FENNLL IRJON ARJEGYZÉKÉRT

N. Y. Orfeum 100 harmadik Ave., a 12. és 13. utcák között. Tulajdonosok: Hochstim és Blau. Minden este színrekerül.

A CZIGÁNYBÁRÓ világhírű operett kitéző kiállításban. Barinkay gróf... THURY ILONA a new yorki magyarok kedvence. Otosó helyiáránt. ELŐADÁS ESTÉNKINT 8 ÓRAKOR.

DEUTSCH TESTVÉREK BANKHAZA 319 East Houston st., New York Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Flumen át a Cunard vonalon. Pénzküldemények továbbítására az óházába a legmegbízhatóbb cég KÖZJEGYZŐI HIVATAL. Magyar kölcsönkönyvtár, tűbiztosítás, csomagok kihozatala és haszálítása. Levélcím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

A NAGYVILÁGBÓL.

PESTIS MAROKKÓBAN. Egy Párisból érkezett kábelsürgöny azt jelenti, hogy a Marokkóban levő Rabat városban kitört a pestis. Az első napon, pénteken 30 ember halt meg s a megbetegedések száma rendkívül nagy. Az áldozatok mind mohamedánok.

SZERELMES JAPAN LEÁNY. Japánban nagybetegem feküdt Inouye marquis. Alig volt kilátás arra, hogy valaha felgyógyuljon. Takoho Fukumoro 17 esztendő japán leánynak nagyon a szívén feküdt a gróf élete, azért hát meg akarta azt váltani a saját életével. Öngyilkosságot követett el abban a hitben, hogy ezzel csakugyan megváltja a gróf életét.

AZ ÁRVIZ. Lapunk mult számában megírtuk, hogy Indiában, Haiderabadban az árvíz milyen rettenetes pusztításokat vitt véghez. Az azóta beérkezett kábelekkel azt lehet következtetni, hogy körülbelül 25,000 ember esett az árvíznek áldozatul. A bennszülettek szerint 50,000 ember pusztult el. Főzavatóleges számítás szerint a kár 200 millió rupia, vagyis 67 millió dollár.

A MAGYAR VÁLASZTÓI FORM. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter, aki most készült el a választói jogról szóló törvényjavaslatával, nagy beszédet tartott a Kossuth-párt előtt. Az új törvény értelmében bizonyos feltételekhez kötik a választói jog. Egy ember két, esetleg három szavazattal is bírhat. Így például, akik középiskolákat vezetnek, két szavazattal bírnak, akik egyetemi képesítéssel bírnak, vagy a törvényben jelzett összegnél nagyobb adót fizetnek, három szavazattal.

NÉPÍTÉLET. Lapunk mult számában megírtuk, hogy a Hamidír hajós-társaság egy hajója elsüllyedt s hogy 140 ember lelte halálát a hullámokban. Mikor a nép a szerencsétlenségről tudomást szerzett, megrohanta a hajós-társaság palotáját és lerombolta a földig, sőt még a társaság kikötő- és rakodóhelyiségeit is felgyújtotta. A nép szerint a hajószerencsétlenség a hajóskapitány bűne volt.

OROSZSÁG MOZOG. A kelet-ruméliai vasut miatt Oroszország is beleszólt a Balkán-kérdésbe. Bulgária a vasut megszűlése és továbbra is az ő kezében való tartása mellett először azt hozza fel, hogy a nép szívesebben veszi a jelen állapotot, mint azt, ha a vasut újra török kézbe kerülne, másrészt pedig azt mondja, hogy ő szívesen hajlandó a kártalanításra.

A KOLERA ALÁBBHAGY. Egy Szent Pétervárról beérkezett kábelsürgöny szerint a kolera kezd alábbhagyni.

OKTÓBER 6. Az Arad és Vidéke Női és Férfi Tevékeniesi és Betegséggyógyító Egyesület a Március 15-iki nagy-bizottságban képviselt összes egyletek testületi részvételével 1908. OKT. 11., VASÁRNAP D. U. az Arlington Hall földszinti termében [19-23 Street, Marks Pl., Bet. 2nd & 3rd Ave.] OKTÓBER 6-IKI NEMZETI GYÁSZÜNNEPÉLYT rendez.

Kezdeté d. u. 2-kor. Belépti díj 15c. Dr. Kozma Arthur, Kovács Lajos plébános és dr. Singer Mihály urak, New York város legjobb magyar és angol szónokai, ugyszintén első magyar dalárdái és egy elsőrendű magyar zenekar szíves közreműködésével.

John Bozuffi Bankár és Hajózási Ügynök 1149 FIRST AVE., NEW YORK. [A 63-ik utca sarkán.] Hajójegyeket árusít Európába és Európából. Pénzeket pontosan elküld Európá minden országába. Betétszámlákat nyit felek számára.

SZÜRET JUHÁSZ S. JÓZSEF MAGYAR BORKERESKEDŐNÉL. AKI JO BORT OLCSON ÉS JUTANYOSAN AKAR BESZEREZNI, AZ FORDULJON TELJES BIZALOMMAL JUHÁSZ S. JÓZSEF BORKERESKEDŐHÖZ 8716 WOODLAND AVENUE, CLEVELAND, O.

Igaz, a megbetegedések száma még most is túlhaladja a kétszázat, ellenben a halottak száma negyedére csökkent. Eddig mindennap 100 haláleset fordult elő nagy átlagban, míg most alig 20.

A TRÓNÖRÖKÖS HÁZASSÁGA. Ez ideig még csak jót írtak Ferdinánd osztrák-magyar trónörökös házasságáról. Az egykor kicsapongó főhercegről nyolcz esztendő óta csak mint gyöngéd férjéről és jó családapáról beszéltek. Most azonban az udvari körökben másról kezdenek beszélni. E szerint a hír szerint a trónörökösben megint felébredt a Habsburg-vér. Egy színésznővel való barátságáról beszélnek Bécsben szétében-hosszában s arról, hogy a trónörökösnek nem egyszer feltékenységi jelenetet rögtönzött.

BEOMLOTT GYÁR. Budapestben a Madarász-utczában levő srófygyárban óriási szerencsétlenség történt. A mennyezet beszakadt és 30 munkást temetett maga alá, akik közül kettő nyomban meghalt, 28 pedig többekévéb sulyosan megsérült.

MEGINT VÉR. Zágrábban a szocialisták ismételtelen véres utcai harcokat provokáltak. Tüntetés rendeztek az új bányhelyettes ellen, amibe a rendőrség is beleszóltak. A veszekedésnek nagyon sok a sulyos sebesülteje.

JÓ KERESÉST. Tanuljon bábaságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábakra szükség van. Irjon e címre: BÁBAKÉPZŐ INTÉZET 8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

J. D. Moskowitz OHIO ÁLLAM KÖZKEDVELT BANKÁRA ÉS HAJÓÜGYNÖKE. KÉT BANKHÁZ KÖZJEGYZŐI IRODA. A HAJÓTÁRSASÁGOK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE. PÉNZKÜLDÉS LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE JÓTÁLLÁS MELLETT. Alapított 1898-ban. J. D. MOSKOWITZ 1441 WEST DAKOTA STREET és KOSSUTH-TELEP DAYTON, OHIO.

KAIL G. ÁRPÁD BANK ÉS HAJÓÜGYVÉZLETE — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

UJDONSÁGI UJDONSÁGI RÓTH JÓZSEF „SZENT ISTVÁN”-HOZ CZIMZETT EGVEDŐI MAGYAR GYÓGYSZERTÁRA 125-2 UTCA, PASSAIC N. J.

Csakis itt kaphatók mindenféle hazai gyógyszerek, u. m. Mária Czelli és Egri Gyomorcsipepek, Erzsébet, Liliom, Margit és Diana krémek, ugyszintén vizek és szappanok. Purgó és Erzsébet hashajtó-piulák, Erzsébet-golyók, Sósboroszeszek, Bajuszkötő és pedrő, valódi Brillantin és Kalodont fogtiszttók, Hunyadi János keserűvíz. Kaphatók továbbá valódi Róth-féle csusz és rheuma-kenőcsök és haj-növesztő. Mindenféle hazai gyógyteák és gyógyszerek egyedül raktára. Vidéki megrendeléseket SAJÁT KÖLTSEGEMEN szállítok.

SZÜRET JUHÁSZ S. JÓZSEF MAGYAR BORKERESKEDŐNÉL. AKI JO BORT OLCSON ÉS JUTANYOSAN AKAR BESZEREZNI, AZ FORDULJON TELJES BIZALOMMAL JUHÁSZ S. JÓZSEF BORKERESKEDŐHÖZ 8716 WOODLAND AVENUE, CLEVELAND, O.

Hazai Dolgok.

Vér az állatkertben.

BUDAPEST. Az állatkertben, a melyről eddig az volt a közhit, hogy a Jónással kipusztult belőle az utolsó állat is, minap reggel nagy volt a riadalom. A bajt Sziam okozta, India óriási szülője, aki az állatkert óriási területén az elefánt szerepkörét töltötte be. Hatalmas ormányával és fényesre csiszolt agyaraival nagy tiszteletnek örvendett a kétpupú teve, a strucez, a cimpánz és a csörgökigyó előtt és aki emberfia véletlenül kitévedett az állatkertbe, bizonyára megállt az eléggé tágas és vassinek elkerített hely előtt, amelyben bus melankoliával sétált fel s alá Sziam, mintha ezzel is demonstrálna akarná, hogy nem tartozik az elefántok kasirozott fajtájába.

Sziamról a legjobb akarattal sem lehet elmondani, amit kollegáiról. Nemcsak nem az a jámbor, kedélyes alak, mint a többi elefánt, sőt ellenkezőleg, olyan féktelen temperamentum és düh jellemzi, amely megszegvenni még az oroszlánt, vagy a tigrist is. Ha eddig a vádoltak padjára nem jutott, ezt csak annak köszönheti, hogy éppen elefántnak született. A kitűnő Sziam ugyanis közönséges gyilkos. Évekkel ezelőtt, schönbrunni tartózkodása idején, hirtelen haragjában két apóloját ölte meg. Az egyiket úgy csapta a falhoz az ormányával, hogy szörnyethalt, a másikat pedig egyszerűen felszámolta az agyarával.

Ezután felmondták neki a vendégszeretetet Schönbrunnban és a király a budapesti állatkertnek ajándékozta. Itt nagy óvációval fogadták, a lapok leközltek a királyi ajándék életrajzát és Sziam megkezdte nálunk is véres működését. Már az első héten körülfonta az ormányát Szokola János apólon és úgy magához ölelte, hogy a szerencsétlen embernek a bordái roppantak össze. Utána a bányát, Szokola Istvánt rendelték ki melléje, akit viszont az agyarával eskiklandozott meg, de oly gyöngéltlenül, hogy véresre sebezte. Egy ideig senki sem mert Sziamhoz közeledni, később azonban Szokola István visszakérdézkedett. Az elefánt-ápolás ugyanis a legjovendelmezőbb pozíció az állatkertben. A közönség krajezárokat, hatosokat dobál az udvarra és Sziam utána nyul az ormányával. Mintán pedig nem táplálkozik a pénzdarábokkal, ezek esinos jóvedelmét jelentették az ápoló számára.

Minap reggel Szokola István bement Sziamhoz és egy drótkéfével meg akarta kifeléni. Az elefánt eleinte nyugodtan tűrte a tisztogatást, de amikor az ápoló az ormányát kefélté és a kefe egyes drótszálaival véletlenül megcsiklandozta, éktelen dühbe gurult. Ormányával megragadta az ápolót, megfogatta a levegőben, aztán teljes erővel odaesapta a vaskerítéshez. Aztán keresztülszurta félelmetes agyarával. A segélykiáltásokra odafutottak a közelben dolgozó szolgák és kiszabadították társukat rettentés helyzetéből. De már későn, mert a boldogtalan embert haldokolva kellett a Betezda-kórházba szállítani.

Azóta Sziamot bezárva tartják az istállóban, de eddig nem csillapodott le, hanem tovább dühöng és félt, hogy val erejével összerombolja az egész viskót, amelyben el van helyezve. Érdekes, hogy két héttel ezelőtt Berlinben, a Zoologischer Garten elefántja, amelyet Bektovon igazgatótól vettek meg, szintén megölte az ápolóját, mire a veszedelmes állatot agyonlőtték. Valószínűleg ez lesz a sorsa Sziamnak is.

A pörös pofon.

BUDAPEST. Az Itéletáblán egy pofon-pórt tárgyaltak. Egy rendőr adta a pofont egy pénzügyornék. Már most a bíróságnak azt kellett eldöntenie, hogy a pénzügyör mint hatóság kapta-e a pofont, vagy mint magánszemély? Az eset ez: Kövér István szolgálattevő rendőr séftál a Dunaparton és a vámbódi mellett alva találta a szolgálattévő pénzügyört. A rendőr felköltötte a pénzügyör alvó óráit, mire a pénzügyör éktelen haragra fakadt és mindennek elmondta a rendőrt, csak tisztességes embernek nem. Nosza a rendőr sem volt rest és pofonvágta a pénzügyört. Ebből a pofonból támadt a pör. A rendőr a vádoltak padjára került és a törvényszék hatóság ellen való erőszak miatt el is ítélte hat hetit fegháza. A rendőr főlebbezett és az Itéletábla most foglalkozott a pofon-pórral. Dr. Mózes László, a rendőr védelméje azt vitatta, hogy ebben az esetben hatóság ellen való erőszakkal szó sem lehet, mert az incidens azzal tört ki, hogy a pénzügyör aludt. Mikor pedig

a pénzügyör alszik, akkor nem hatóság, mert csak mint magánember alszik. Itt tehát nem lehet azt mondani, hogy a pénzügyört hivatása teljesítése közben érte a pofon, mert épp az volt a bökkenő, hogy a pénzügyör nem teljesítette hivatását, hanem aludt. A Tábla elfogadta a védő érvelését és fölmentette a rendőrt.

Sajtópör egy gyászjelentés miatt.

BUDAPEST. A Seper Kajetán szerkesztésében megjelenő „Szentlőrinczi Lapok” mult évi július 16-iki számában a következő gyászjelentés látott napvilágot:

„Parlaghy, de genere eadem Brackfeld Aladár mint szülő, salfai Saly Károly, dr. Pál Zsigmond, dr. Fischer Lajos, Ney Samu, Tauszky Lipót, Kubesch Béla és Fodor Géza mint gyámok, valamint a bánatos hitelezők és legszebb reményekben csalódott részvényesek fájdalomukban teljesen letörve, mélyen szomorodott szívvel jelentik, hogy törvénytelen esemetéjük, a Bercesényi-nyomda Részvénytársaság, dacára áldozatkésztségüknek és az oladói gondos ápolásnak, hosszas és kinos szenvedés után folyó évi július 10-én, életének második hónapjában, a kezelő szaktanár, Krausz Manó karjai között közösgünkben végképpen kimult. A drága halott felett az engesztelést legközelebb valamelyik hitelező jóakaratóból a bírósági végrehajtó fogja megtartani, amelynek helye és ideje annak idején a hivatalos lapban lesz közzétéve. Csendes részvét és koszorúk mellözése kérejük. A temetést az összes hitelezők közösen rendezik.”

A gyászjelentés miatt Parlgi Aladár rágalmozási sajtópört indított Seper Kajetán ellen. A főtárgyaláson Seper a ciklik szerzőjéül Nátán Aladár nevezte meg, mire a bíróság Seper ellen megszüntette az eljárást s egyben elrendelte, hogy az iratokat a Nátán Aladár ellen lefolytatandó sajtóvizsgálat megejtése céljából a vizsgálóbíróhoz tegyék át.

A fürdő vendég.

BUDAPEST. A Pacsirta-utca 4. számú villa előtt posztoló rendőr észrevette, hogy a bezárt és a háziur elutazása miatt magára hagyott lakásból világosság szűrődik ki. A rendőr előhívta a házmestert s ketten bementek a villába. A fürdőszobában egy elegánsan öltözött fiatal emberre akadtak. Éppen vetkőzni készült, bizonyára fürödni akart. A rendőr rákiáltott:

Az elegáns ifju ijedten bámult a rendőrré. A következő perczben azonban maeskaüggyességgel átvette magát a fürdőszoba ablakán és kifutott az udvarra. A házmester és a rendőr utána. Hosszu hajszá után sikerült az ípsét elfogniok. Bevitték a főkapitány-ságra, ahol éktéppen védekezett:

— Kérem, csak fürödni akartam, nekem meg volt engedve a villában a fürdés.

Hamarosan kiderült róla, hogy notorius tolvaj. Csermedi Jánosnak hívják és szabad óráiban korrepetitor. A furesa fürdővendéget letartóztatták.

Szerelmi dráma.

ARAD. Fuhlmann Tamás asztalossegéd agyonlötötte a szertőjét, Konstantinovic Erzsébet varróleányt s azután önmagára lött. Tették oka az volt, hogy nem lehettek egymáséi. Fuhlmann haldokolva vitték a kórházba.

Anyák büne.

ARAD. A megye egyes községeiben meglöbbsébbé jelség tapasztalható. Az aradi ügyészséghez naponta érkeznek a megyebeli községek eljárárságának és csendőrségének jelentései, amelyek számos anyalesinálási esetet hoznak a nyomozó hatóság tudomására. De azok az esetek, amelyek napfényre kerülnek, csak elenyésző csekély részét teszik azoknak, amelyek sohasem derülnek ki, mert a bünös szülők nagy óvatossággal tüntetik el az áruló nyomatokat. Az ügyészség minden egyes esetben, amikor ilyen dolog tudomására jut, eljárást indít a vétkes anya ellen és kinyomozza a tilos müténel rendszerint segédkező falusi bábaasszonyt is. Igen nagy ama bünügyek száma, amelyek az aradi törvényszéken anyalesinálás miatt folynak, de azért az esetek száma a szigorú büntetések dacára sem csökken, sőt most az aradmegyei Kiszinda községből elszomorító jelentések érkeznek az ott tömegesen előforduló anyalesinálási esetekről, a melyek egészen különös és a vidéken még nem tapasztalt körülményre vezet-hetők vissza. Az a csendőrségi jelentés, amely legutóbb érkezett az aradi ügyészséghez, elmondja, hogy a Kiszinda község temetőjében egy héthónapos koraszülött gyermek holttestét találták elföldelve. Az anya, mint megállapították, ezuttal nem leány, hanem férjes

asszony, Tamás Tódorné, akinek egy gyermeke életben van és saját bevallása szerint azért követte el tiltott cselekményét, mert nem akarta, hogy még egy gyermeke legyen. A csendőrség jelentése szerint az ilyen eset a községekben igen gyakori. A szülők közös egyetértéssel állapodnak meg abban, hogy csak egy gyermeket akarnak felnevelni s ha az asszony újból reményteljes állapotba jut, a férj maga hivatja a bábaasszonyt, vagy a falu valamelyik kuruzsló asszonyát, hogy operáció útján vegye elejét annak, hogy a gyermek élve jöjjön a világra. Kiszinda községekben csak legutóbb körülbelül tizenöt ilyen eset fordult elő, amelyekben most erőlyes nyomozás folyik. Imecs Imre butyinyi járásbíró és Fikler Károly dr. kir. ügyész kiszállították a helyszínre és személyesen vezették a nyomozást. Ezek az esetek kétségtelenül arra mutatnak, hogy immár Aradmegyében is elterjedt az a rendkívül veszedelmes eggyermek-rendszer, amely eddig főleg a dunántúli megyék községeiben volt tapasztalható.

Gyilkos béres.

ANSZALÓ. Abaujvármegye. A községben Cineár József nagybirtokos 30 éves besezsgádzáját, az abaujmegyei Szentistvánbaksza községbeli születésű Kádás Sándort, 3 béréslegény kaszával és vasvillával meggyilkolta. A bérés-gazda erőlyesen bánt a eselédékekkel és ezek így álltak rajta véres boszút. A tett elkövetése után mindhármán önként jelentkeztek a szikszi csendőrségnél, ahol őket azonnal letartóztatták s másnap a kassai törvényszék fogházába szállították, ahol méltó büntetésüket el fogják nyerni.

Kóbor cigányok garázdálkodása.

BARCS. A szomszédos Ujgrác magyar telepítvényes szlavoniai községben kóbor cigányok a munkában levő lakosok házaiba betörtek és az ott talált értékes holmikát elvitték s a Dráva partján rájuk várakozó esonakokon átkelve magyar partra menekültek.

A Rákóczi-ebédlő.

KASSA. A nyár folyamán sok szó esett a Kassán felállítandó Rákóczi-ebédlő ügyéről. A Rákóczi-ebédlő dolga most egyelőre lekerült a napirendről. Miután a rodostói ház helyiségeinek egyuttal becses Rákóczi-ereklyék muzeumául is kell szolgálnia, az intéző körök belátták, hogy azt külön, önállóan felállítani már csak az ereklyék biztonsága miatt sem lehetséges. Meggyöződésé vált, hogy a fejedelem ebédlője és a rodostói Csáky-ház rekonstruálandó szobája csakis a muzeum organikus részei gyanánt épülhetnek fel. A Rákóczi-ebédlő ügye tehát szorosan összefügg a muzeum kiépítésével, amelynek időpontját kijelölni, miután a vele kapcsolatos közművelődési házról le kellett mondani, ez idő szerint lehetetlen. Egy köztisztviselőben álló megyebeli birtokos a Rákóczi-ház számára rendkívül becses és ereklyeszámba menő mütárgyakat helyezett kilátásba. Az illető birtokos egyik ösapjától, aki II. Rákóczi Ferencnek volt hűségű várnagya, egy a nagy fejedelem tulajdonából származó teljes szobaberendezést örökölt, amelyet a kassai muzeumban óhajt elhelyezni. Méltóbb, szebb és értékesebb tartalommal a majdan felépítendő Rákóczi-ebédlőt nem lehetne megöltetni.

Gyilkos parasztleányok.

KECSKEMÉT. A fülöpszállási Balázs-pusztán Kovács Antal izsáki földbirtokos Imre nevű 22 éves fiát halálosan megszurkálták. A csendőrség a tetteseket Varga Antal, Deák József és Szabó József legények személyében elfogta és a kecskeméti ügyészségre szállította. A fiatal Kovács a halállal vívódik. A gyilkos merénylet oka szerelemföltés.

Elítélt apagyilkos.

MÁRAMAROSSZIGET. Idős Tomisín János lipsecmezői lakost két év előtt az ablakon át saját szobájában agyonlöttek. A gyau akkor hasonnevű 22 éves fiára esett, kit letartóztattak, de mivel alibijét igazolta, újra szabadon bocsátották. Ez év július havában azonban újabb vizsgálat indult meg ifj. Tomisín János ellen, amire egy falujabelje fejlejtése adott okot. Ifj. Tomisín János bemesun járt Mária-Póczon, ahol meggyónt, azonban gyónását egyik falujabelje, Szemincz László volt községi bíró kihallgatta, majd aztán fejlejtette. Az újabb vizsgálat során oly súlyos bizonyítékok halmozódtak össze Tomisín ellen, hogy úgy most az itteni esküdttöróság elé került. Tomisín tagadta az apagyilkosság vádját. Kétnapi tárgyalás után az esküdtek bünösnek mondták ki Tomisint, mire a bíróság fiatal korára tekintettel

az enyhítő szakaszt alkalmazva, a kötélt általi halálbüntetés helyett életfogytiglani fegyházra ítélte.

Tizenöt éves tolvaj.

NYIREGYHÁZA. A gráci rendőrség megkeresésére az itteni rendőrség letartóztatta Szvetlin Lujza tizenöt éves leányt, egy veszedelmes nemzetközi tolvajsözetség tagját, aki itt mint nevelőnő működött. Szvetlin Lujza egy észrevétlen pillanatban megszökött s gyalog ment Kemece állomásig, ahol ujra letartóztatták.

Ellopott mérgek.

NYITRA. A handlovi völgyben levő Rásztocsón, Brusznó és Nagycsautsa községekben, a trachomaállomásokon az orvosszakszékényeket feltörték. A szekrényekben igen erős hatású mérgek is voltak s nem tudni, hogy a betörők nem a mérgek megszerzése miatt garázdálkodtak-e. A trachomaorvos az esetet bejelentette a hatóságoknál, a melyek a nyomozást megindították.

Vasuti szerencsétlenség.

SOPRON. A most épülő soproni községi vasút töltésén az anyagvonat Kopházánál kiskilott. A vagonok a töltérszél lezuhantak. Három munkás meghalt, a fűtő lábát törte. A mozdonyvezető összeégett. Eszméletlen állapotban vitték be a soproni kórházba. A kocsi összerongálódott, a mozdony is erősen megsérült.

Lelekeseket arattak.

SOPRON. Gyurácz Ferencz ev. püspök Répezelakon ünnepelesen felavatta a soproni liceumban és a külföldön végzett ev. theologusokat. Az új ev. lelekesek névszerint a következők: Bányi Miklós, Bohár László, Kakas József, Kiss Samu, Kirchnopf János, Mogyoróssy Gyula, Schmidt János és Rupperdt Fedor.

Rákóczi-ház lebontása.

SZATMÁR. Az elmúlt héten bontották le az utolsó Rákóczi-házat. A város ennek helyére postapalotát és adóhivatalt épít s ezért esett áldozatul a történelmi nevezetességű ház. II. Rákóczi Ferencz fejedelemnek Szatmár városában, a mostani Rákóczi-utczában két háza volt: az egyik a Boros Pálut-féle, ma Szerdahelyi-telken, a másik a mai törvényszéki palota helyén állott s itt ez utóbbi kis sárga házat az utolsó időben a kat. kaszinó használta. A Boros-féle telken a hátulsó két szoba a lebontásig azon falakból és boltozatokból állott, mint a nagy fejedelem idejében. Ebben a városban és az utóbb említett házban Rákóczi többször megfordult. Olykor napokat, sőt heteket töltött annak fedele alatt.

Döghusból készült kolbász.

SZEGED. A szegedi közegészségügyi hatóság felháborító esetet leplezett le. Egy Kiss Viktorné nevű asszony döglött állatok husából készült kolbászt árusított. Behozonyult, hogy Kiss Viktória ötven darab elhullt állatot szedett össze a tanyákon, ahol nehány koronáért jutott azokhoz. A döglött sertéseket, hogy a vémörök figyelmét elkerüljék, burgonyával, kukoricával és szalmával takarta le a kocsiiban s úgy hozta be a városba. A feloszlásnak indult húst itt aztán fel dolgozták kolbásznak s reggelenkint kivitte Kiss Viktória a piacra, ahol első pénzért árusította. A szegényebb nép természetesen szívesen vette a pár fillért adott húst s vitte haza családjának, mely gyanútlanul elfogyasztotta. Később jelentek csak a hatás, amikor számosan megbetegedtek a romlott hús élvezetétől. A rendőrségnek egy ilyen megbetegedett család egyik tagja adta tudtára a szörnyű dolgot. Szalay József dr. helyettes főkapitány, mint a közegészségügyi hatóság vezetője, rögtön vizsgálatot rendelt el, a városi orvosokkal megnézte a piacon

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZKÜLDÉSRE
SCHWABACH és FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK a 66-ik utca sarkán. 1431 FIRST AVENUE, a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD és KÜHNE
PÉNZUTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCA SARKÁN.
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TÁJLÉKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGÁNYZENE.

FIGYELEM! FIGYELEM!
TIZEZER DOLLÁR KÉSZPÉNZT OSZTUNK KI.
A mi dohánynkból CSAK TIZ CENT egy csomag és NEM HUSZ CENT és MINDENKINEK, aki a mi ticketjeinket gyűjt, nem pedig CSAK azoknak, akik a LEGTÖBBET GYŰJTIK, és pedig:
50 DOLLAR KÉSZPÉNZT 250 TICKETERT.
TIZ DOLLAR KÉSZPÉNZT 500 TICKETERT.
TIZENÖT Doll. KÉSZPÉNZT 750 TICKETERT.
HUSZ DOLLAR KÉSZPÉNZT 1000 TICKETERT.
A mi dohánynk elsőrendű, tiszta minőségű. Magyarországból importált friss mag után mi magunk ter. meljük.
ALEXIS PERÉNYI
TOBACCO COMPANY
P. O. Box 1539 4551 Second Ave.,
PITTSBURG. PA.
TIZEZER DOLLÁR KÉSZPÉNZT OSZTUNK KI.

SZOMORU NAPOK.

REGÉNY.

Írta: Jókai Mór.

[Huszonegyedik folytatás.]

Borzas Hanák mind az öt újját belemérté a csimbókjába s körülvakarta a kalap alatt a fejét; azután egyszerűen a vizsgálatot fordítá orczáját Mária felé.

— Hát hallod-e? igazán a székvárosba megyünk!

— Látod.

— Hát igazán fel akarjuk ott olvasni a proklamációt, elfogni a generáliszt, elvenni az ügyukat; meg elfoglalni a kaszárnyát?

— Még többet is, hogy ha benne leszünk a dologban.

Borzas Hanák még jobban vakarta a fejét, s ezer igazitani valót talált a löszerszámon; végre előállt az indítványával:

— Hallod-e, atyafi! nem jobb lenne, ha azalatt, míg te bemegy a városba, én idekinn maradnék, s amint az emberek jönnek a hetivásárra, azoknak olvasnám fel a proklamációt?

— Tűsz olvasni?

— Hogy ne tudnék? Az volna szép. Egyházi vagyok én!

— Jó lesz biz' az, — hagyta helybe Mária, s kivéve oldalából egy pár szivart, a papirost, melybe azok takarva voltak [valami régi loceai kalendárium vásári jegyzékét]: átnyújtá a derék bajtársnak, aki azt műtörtő szemekkel végigtekintve, azt mondá, hogy mindent megértett belőle és szépen összehajtogatva, bedugá kalapszínörjára mellé.

— Majd szépen elolvassom én ezt, s triss csapatokkal megyek segítségre!

Mária azt mondá, hogy jó lesz, s rávagdalta a paripára, úgy vágatott a székváros felé, hogy borzas Hanák nem állhatta meg, miszerint ne imádkozzék érte, vajha ki ne törné odáig a nyakát.

XII.

A tűz között.

Zudár nyugtalanabb volt, mint egyébkor.

Ablakain a vastáblákat már alkonny után bezárta, s a szokottnál korábban ment feküdni.

A kis leányka imádsága rövid időre megnyugtatta lelkét: „amen, amen”, mondogatá utána, sokszor ismételve a szót: de valami úgy borzongotta mégis.

— Rosszat érzek, rosszat érzek, — dörmögte többször magában. Valami nagy baj fog velem történni.

— Meghittódtam magadat, jó apám. — esillapítá őt a lánykája, kis kezével megsimogatva az öreg homlokát. — Kezed reszket, fejed forró.

— Belül fázom, — szólt az öreg. — Belülről jön valami hidegség. Nem hallasz valami zajt az udvaron?

— Semmit, apám. A lovak dobognak az istállóban.

— Nem hallasz beszélni, suttogni az ablak alatt, mintha valaki a falat kaparná?

— Az eb fészkelődik, az kapar odakinn; feküdjél le, jó apám.

— Lefekszem, de nem merek aludni. Tedd ide, ágyam fejéhez a puskát.

Elizke leemelte a falról a fegyvert, megvizsgálta gyutaesát hozzátérőleg s az ágyhoz támasztá.

Azután lefeküdtek.

Zudár sokáig beszélgetett még a sötétben Elizkével, s erősíté, hogy az egész éjjel nem fog aludni; — egyszer azután elcsendesült s követé azt erős, dörgő horkolása, melyből olykor felriadt, rémületeseket horkantva álomban s nagyot rugva ágya falain.

A gyermek nem aludt. Könyökére emelkedve hallgatózott és nézett a képzetgázlag sötétségbe.

Neki is úgy tetszett, mintha kívül a falakon szokottnál több ember jönné menne s a konyhában járólélok suttognának.

Egyeszer koezogtatás hall az ajtón; Zudárné szólt kívülről.

— Erzi, te! Alszik apád?

— Igen, — rebegett a lányka. — Kassáról vannak itt; nem tudok németül, gyere ki, beszélj velük.

A gyermek hirtelen felvevé öltönyét, kinyitva a bezárt ajtót, kilépett a konyhába.

látta őt tévelyegni, és kezét akarta nyujtani, hogy megfogja, visszatartsa: de a kéz nem ért odáig. Majd veszett farkas kergette a gyermeket; ő futni akart utána puskával, de nem volt jár-tányi ereje, a puskát hiába emelgette, nem sült az el.

Egyszerre éles sikoltás hangzott fü-leibe.

— Apám!... Felugrott rá. A szívéen, az egész le-lékén keresztül járt az. Elizke kiáltott. Tán azt is álmodá.

— Elizke! Elizke leánykám. Al-szol-e? Te kiáltottál? — kérdező hal-kan.

Hogy feleletet nem kapott, odafor-dult az ágya lábánál levő gyermek ágyához s kezével keresni kezdé annak fejéskékjét a vánkoson.

Nem volt ott.

E pillanatban azt hallá, hogy szobá-ja ajtaját kívülről kulcsal zárják be.

Egy szökéssel az ajtónál termett; egy hangot nem szólít, csak megragadta félkézzel az ajtókilincset, másik karját a küszöbnek feszítve, hogy az ajtóra-gasztó ropogni kezdett bele.

Hallá, hogy e pillanatban futó lépé-sek hagyják el a konyhát, a tornácot, s hallá még egyszer, vagy csak képzé-l Elizke elfojtott nyögését.

A kétszerezett düh óriási erőt adott sámsoni természetének. Az ajtó közepén kettéhasadt kezei alatt, s az a fél, mely a kilincset tartá, ott maradt öklében.

Most ordítá el magát először, amint a konyhába kiugrott. Nem volt az em-beri hang, nem volt az érthető szó, de egy veszett oroszlán ordítása, melynek barlangját meglópták s mely érzi a va-dás szagát.

Ez ordításra egyszerre száz meg száz férfihang gunyos üvöltése felelt vissza az udvarról, kacaj és káromkodás, s fenyegető szavak.

Ez ordításra egyszerre száz meg száz férfihang gunyos üvöltése felelt vissza az udvarról, kacaj és káromkodás, s fenyegető szavak.

Egy percze megdöbbenve állt meg. Mi lehet?

Rablók, nejjével szövetkezve? — Vigyázatok magatokra! — hang-zék e zaj közepett künn az udvaron Zu-dárné csattogó hangja. A vén dög töl-tött fegyverrel van s közétek lő, ha ezen vagytok is.

De Zudárnak nem kellett a föltött fegyver, pusztá kézzel is kirohant vá-ra ő közéjük; hanem a konyhaajtó már akkr zárva volt s eltöröltszölva a nehéz mángorlóval.

Zudár höröge futott vissza szobá-já-ba, egy nehéz fejszét keresett elő, s ro-hant vissza a konyhaajtóhoz. Az első ütésekre recsegnie kezdettek az ajtó pántjai.

— Hamar hányjátok a rőzse-kötege-ket az ajtó elé! — kiáltá kívülről a szí-laj némbér, s vessetek belé kanócot! mert még kitör az ajtón.

Az udvar tele volt kaszász, vasvillás csapatokkal, közöttük Zudárné felbom-lott hajával, villogó szemével úgy állt, mint maga a lázadás furiája.

A pörliad hirtelen szétépett egy esó-ni rőzseköteget, s azokat az ajtóhoz hor-dva, azt egészen betemette vele.

Most kanócot bele! Hadd égjen a maga vermében!

Ezt Zudár felesége kiáltá.

A tüzet csiholó paraszt sokáig birt szikráit kapadni a nedves taplóval. Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval.

Az udvar tele volt kaszász, vasvillás csapatokkal, közöttük Zudárné felbom-lott hajával, villogó szemével úgy állt, mint maga a lázadás furiája.

A pörliad hirtelen szétépett egy esó-ni rőzseköteget, s azokat az ajtóhoz hor-dva, azt egészen betemette vele.

Most kanócot bele! Hadd égjen a maga vermében!

Ezt Zudár felesége kiáltá.

A tüzet csiholó paraszt sokáig birt szikráit kapadni a nedves taplóval. Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval.

Az udvar tele volt kaszász, vasvillás csapatokkal, közöttük Zudárné felbom-lott hajával, villogó szemével úgy állt, mint maga a lázadás furiája.

A pörliad hirtelen szétépett egy esó-ni rőzseköteget, s azokat az ajtóhoz hor-dva, azt egészen betemette vele.

Most kanócot bele! Hadd égjen a maga vermében!

Ezt Zudár felesége kiáltá.

A tüzet csiholó paraszt sokáig birt szikráit kapadni a nedves taplóval. Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval, Zu-dárné kikapta a nedves taplóval.

Az udvar tele volt kaszász, vasvillás csapatokkal, közöttük Zudárné felbom-lott hajával, villogó szemével úgy állt, mint maga a lázadás furiája.

A pörliad hirtelen szétépett egy esó-ni rőzseköteget, s azokat az ajtóhoz hor-dva, azt egészen betemette vele.

azt, ami alatta van; milli szikra vag-tat egyenesen fel az égnek.

— Ezzel végeztük a számadást! — szól Zudárné, s a tűz pokoli fényt vet dühtől torzított arczára; — most kö-vetkezik a kastély.

— Oh, apám, szegény apám, — só-hajtá a gyermek, ki a székéren megkö-tözve feküdt, gyékény alá takarva.

A veszett némbér fogcsikorgatva né-zett rá:

— Az apádra, az igazi apádra majd még csak most, kerül a sor. Előre le-gyének!

Azzal felugrott a szekérré, kezébe kapta a gyeplőt, közévágot a lovak-nak: előtte, utána vérszomjas, dühöd-t csoportok, fáklyával, kaszával; közöt-tük ő, szertelilált hajjal; — mint a lá-boru, a pusztítás nevéje, mely vágat szí-laj lovakon, kigyós fejével, bős fe-nevadak, állatemberek ijesztő kíséreté-ben. Előtte, utána romlás és károhozat repkedő denevérei...

Zudár, amint észrevette ellenci po-koli tervét, hirtelen felhagyott az ajtó kifeszítésével s a ház tulsó szobáiba fu-tott, azt gondolva, hogy ott az ablakon át a kertre kimenekülhet.

Rémülettel vevé észre, hogy az ablak már ott is el van fedve nádkévékkel, mikén recsege kigyózik fel a láng s okádjá a füstöt a szétpattogott ablak-üvegen keresztül.

Vissza az első szobába, ott vastáblák vannak az ablakon, amik meggátolják a tűz terjedését. Köröskörül mindenfe-lé hangzott a lázadók bősült üvöltése és köröskörül hangzott az a csendes, sziszegő ropogás, mit az ég nádkévék támasztának, és a lángok füttyölése, és a száraz gerendák pattogása köröskö-rül és a feje fölött.

A két ablak vastáblája lassanként iz-zóvá kezdé lenni, s mintha valami át-látszó üvegtáblák volnának, melyek a kívüli lángtenger sugarait keresztülbo-csátják, irtózatot vérvilágot terjeszté-nek a szobában, mely vörösré festett minden tárgyat, minden árnyat.

A bezárt férfi félőülten futkosott körül szobájában, mint egy verembe hullt fenevad, a falakat döngeté öklé-vel, s a fejszével a gerendákat vagdal-ta.

Hasztalan, hasztalan, sem jobbra, sem balra, sem felfelé nem lehet men-kiülni!

Vége kétségessében elkezdé éne-kelni a zsoltárt:

A Sionnak hegyén úr Isten!

És térdre rogyott a szoba közepén.

És ime, az Ur feleletet adott annak, ki végveszedelmében hozzá kiálta. Az alatta döngő padlat egyszerre világos eszmét adott neki a szabadságra. Ol-dalt és felfelé nincs menekülés, lehet alafelé; le a pinczébe.

A pinczébe a ház külsejéről volt a bejárás s azon is vasajtó; de ha a szoba alatti padozatot, mely úgy visszhangzik a léptek alatt, beszakítaná, azon ke-reszttől lejutnának oda.

Ah, mi jó hús lehet ott. A lég oly forró volt már a szobában; az izadság minden tagján csurgott a férfinak a hő-ségtől és az irtózatától; a vas ablaktáblák virága már fehérbe kezdett átmenni s messziről süttött, hogy szinte kiégett a szem, ha rátekintett. Sietni kelle.

Zudár hirtelen felszakítá a fejszével a padlókat; nem volt nehéz azokon alul a pinczéből zárköveire találni.

Azonban vigyáznia kellett, nehogy beszakítsa az egész boltozatot, s a tűz-nek is utat nyisson maga után. Óvato-san kellett késsel kivájni a vakolatot a foglaltvány közlül, s egyik téglát a má-sik után kiemelni.

Meg-megállt néha e munkában és hallgatózott.

Hallott mindenféle zürzavaros han-gokat, sziszegést, ordítást, vad tánc-danát, vérszomju szónoklatokat...

Vagy tán ez mind csak a feje fölött

égő lángok tarka beszéde volt? Tovább ásott, — ásott, ásott.

Az első boltív után következett a má-sik. Jó erős boltozat volt, kettős téglá-sorból rakva. A másodikat is oly óva-tosan kelle kiemelni.

A gerendák itt-amott szétnyiladoz-tak már, véres szemű tűzszörnyek kan-dikáltak le a padmalyról, kék füstöt fu-juva alá a hasadékokon keresztül. Ezer meg ezer hang pörölt, czivódott egymással, a tűzszellem apró fia, kik a rablott szindelyeken veszekeznek, na-gyot riasztott rájuk olykor az öregap-juk, a gonosz láng, amint egy-egy szar-futá döbröge szétpattantott, közbe úgy zugott, ziszsergett valami, mint a gyermekeit csitító boszorkány; a pa-rázsszá lett fában füttyült, döngött va-lami élesen, mint megfogott méhecske, s a szorongatott szél ijedezve kiabált alá a kéményen: „hu-hu-hu”.

— Tánézolnak odakünn és dalolnak, — mormogá magában a hóhér.

[Folytatása következik.]

James J. Bowden BUTOR, SZÖNYEG ÉS HAZTARTÁSI CZIKKEK NAGY ÁRUHAZA. 547 BROAD ST., TRENTON, N. J. Bell Phone 299 D. Szolid árak ugy készpénz, mint részlet-fizetésre. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Ha e lapot magával hozza, 5 percentes engedményben részesül.

ELSŐ NEMZETI BANK [FIRST NATIONAL BANK] LEECHBURG, PA. Összes tőke: \$450,000.00. IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thomson. ÜGYVEZETŐ: Albert B. Windt.

ELSŐ NEMZETI BANK [FIRST NATIONAL BANK] LEECHBURG, PA. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetétet elfogad. Pénzküldő és hajógyjzlet. SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave. Tőke 100,000 dollár. Főlisleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvanának legrégibb takarékpénztára.

THE 'STATE BANK' AZ ÁLLAM BANKJA 378 Grand Street, New York City. Elnök Richard O. L. alelnök Kohn Ar-nold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János.

RIZSAK JÁNOS passzei pénzküldő budapesti irodája IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHALY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek felvételéből.

NEW YORK ÁLLAM. KNAUTH, NACHOD és KOHNE, 15 William street, New York. KISS EMIL, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. NEMETH JÁNOS, 457 Washington street, New York. DEUTSCH TESTVÉREK, 319 Houston street, New York. Pénzküldés, hajógyjzroda és közjegyziöl hi-vatal.

PENNSYLVANIA ÁLLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandora. Pénzküldemények Magyarországra és Euró-pa bármely részébe olcsón, gyorsan és bizto-san. Hajógyjzek az összes vonalokon az 6-ha-zába sehoh olcsóbban nem kaphatók.

OHIO ÁLLAM. PERCEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cle-veland. MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton. Közjegyziöl iroda. A hajótársaságok törvé-nyes ügynöke. Pénzküldés a világ minden ré-szébe jótállás mellett, olcsón és gyorsan.

WISCONSIN ÁLLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Keres-keletmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajógyje-keket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetétet elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM. RIZSAK JÁNOS, 128 Second street, Passaic. Pénzküldés és hajógyjzlet. Bármennyű ok-tratokat elkészít. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Pénzküldés, hajógyjzroda és közjegyziöl hi-vatal.

THE YOUGH NATIONAL BANK of CONNELLSVILLE, Pa. Ez a nemzeti bank minden betét mán 4 szá-zalékot fizet. A connelsvillei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztárnok. ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapított 1864-ben. Schuylkill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000.00 Tartalékhalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felké-résre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank vagy póstautilvány, utján eszközöl.

AZ ORVOS BÜNE.

Adalék Budapesti rejtelméhez.

A „Magyar Hírlap” írja szeptember 19-én:

Viruló szép szöke asszony volt még néhány nappal ezelőtt verbói Szluha Pálné, leánynevén beéri Balogh Erzsébet, beéri Balogh Ádámnak, a vérpadon elhalt híres kurucz generálisnak ivadéka. Az atyja Balogh Gyula szilashalászi földhírtokos volt, egykor nagy vagyon ura. Utóbb szegény ember. A férje, akitől elváltan élt, huszárszázas volt a honvédségnél s Kecskeméten állomásozott. A házasság sohasem voltak boldogok, s az asszony, amikor első gyermekük született, otthagya a férjét és hazament szüleihez. Ezek azután kibékítették a házaspárt s mintegy negyven évvel ezelőtt az asszonynak ismét gyermeke született. Ekkor azonban elhatározta, hogy végleg elválik a férjétől s nem hallgat szülei rábeszélésére. Irtozott gyermekeitől s főleg e miatt akart véget szakítani házasságának. Különben is nem érezte jól magát férje oldalán. Nem költséghaték elégé és férjének anyagi helyzete mégis összejáratott. Ugy látszik, az asszony megsejtette az anyagi romlást, mert nagyon sietette a válást.

A válás után az asszony a fővárosba jött és itt élt nem éppen visszavonultan. Ismeretsége jutott S. báróval, a ki békézen gondoskodott róla. Vett neki pompás kocsit, hatalmas autómobil, csodásnál-csodásabb ékszereket. Nekijakendokozta végül a Vörösmartyu-utca 42. szám alatt levő házat. Az asszony csakhamar ismert alakjává vált Budapestnek. Megjelent a turfón, a színházban, a balokon s mindenütt nagy felhajtást keltett.

A benső viszony következményekkel járt. Az asszony híres szülésznőt hozott Párisból s ez és Bolgár Ödön dr. orvos, akit azelőtt Reichnak hívtak, műtétet végeztek Szluha Pálnén. A műtét nem sikerült s az asszony a mult hét szerdáján már nagyon rosszul volt. Pénteken estére a szerencsétlen nő rettenetes kínok között kiszendvedt.

A házbeliek értesítették a halálról Göbel József dr. tiszti orvost, aki jelentést tett az esetről a főkapitányságnak, mely viszont a királyi ügyészséget értesítette.

A halottest még a halálozás napján a törvényszéki orvostani intézetbe került, ahol vasárnap délelőtt felboncolták. A boncolás teljesen igazolta a tisztiorvos véleményét s ezen az alapon Korödy M. Béla rendőrfogalmazó, akit a vizsgálat vezetésével bízták meg, beidézte a rendőrségre Bolgár Ödön dr. orvost. Az orvos eleinte tagadni próbált és kibúvákat keresett, hogy a törvényes felelősség következményei alól meneküljön. Azt mondotta, hogy a szerencsétlen asszonyt ő csak vérzések ellen kezelte és sejtelt sem volt róla, hogy az asszony anyagságnak néz elébe. A rendőrség kihallgatta azonban az ügybe beavatott tanukat is, főleg pedig a halott édesanyját, özvegy Balogh Gyulánét, aki eskü alatt vallotta, sőt a szemébe is mondotta Bolgár dr.-nak, hogy leánya halálos ágyán őt nevezte meg gyilkosul.

Ezeknek a súlyos vallomásoknak alapján ismét beidéztek Bolgár dr.-t a rendőrségre, ahol tegnap délután letartóztatták.

Bolgár dr.-t valósággal összemorzolta a letartóztatás. Reszkető térdekkal, fakósárga arccal követte a rendőroket, akik ezellájába levezették s amikor a börtön ajtaja bezárult mögötte, gőrsös zokogással vetette magát a kemény szalmaágyra.

A letartóztatott orvos különben igen vagyonos ember. Egy azon nem ritka pesti egzisztenciák közül, akik a tisztos polgári jólét biztosságnyújtó leple alatt nem idegenkednek piszkos ügyletek és nem egész korrekt üzletektől, ha azok jövedelemmel járnak.

Bolgár mintegy harmincz év előtt került fel Budapestre. Akkoriban nősült, feleségével nagy hozományt kapott, többek közt egy kétemeletes házat a Hársfa-utczában. Az immár jelentős vagyonos orvos ahelyett, hogy praxist folytatta volna teljes szorgalommal, a kávéházak állandó vendége volt, ahol nem átalította megszorult emberek baját maga hasznára felhasználni.

Az orvos tisztos foglalkozásánál jobb- nak és alkalmasabbnak találta a pénzügynökösödést. Ügynök lett s kiváló üzleti érzékkel — magának lett ügynök.

A Rákóczi-ut környékén ugy ismer- tetik a vagyonos orvost, akitől mindig lehetett jó kamatra pénzt kapni.

E miatt aztán a rendőrséggel is meggyűlt a baja már egy alkalommal. Vagy öt-hat év előtt egy ügyfele s kollegája, Gerle Samu dr. kölesönt vett tőle és mikor fizetésre került volna a dolog, feljelentette uzsora miatt. A bíróság akkor utolsó fórumon, fogházbüntetés helyett hatszáz korona pénzbüntetésre ítélte.

Azóta váltakozó szerencsével, hol praktizált, hol kereskedett pénzzel Bolgár dr.

Mult év novemberében a Rákóczi-ut 86. száma alól a Thököly-ut 19. szám alá tette át lakását, ahonnan egyben azonnal kijelentette magát, azzal, hogy külföldre utazik. Elutazott, de nem külföldre, hanem Palotailványra, egy vasuti vállalkozóhoz, ahol orvosi állást vállalt. Az idős, rendezett viszonyok között élő, nagy jövedelmű orvos tehát nem idegenkedett családját, gyermekeit itthagyni, mert vidéken egy ideiglenes állást kapott, ami többet jövedelmezett, mint pesti praxisa.

Vagy két hete hazajött. Lenn a vállalatnál szabadságot kért, azzal, hogy családját, gyermekeit jön meglátogatni; nem lehetetlen azonban, hogy Szluha Pálné, akit már két év előtt is „kezelt”, Bolgár dr.-t szólította a fővárosba.

Amnyi tény, hogy a szép asszony gumimírálója, a megérkezést követő napon megállott a Thököly-ut 19. számú ház előtt, amelynek kapufalazatáról már vagy hat hónapja lekerült az orvos czimtablája. A dugszádag, bőkezű asszony — s ez csodálatos, ha az orvos nem bünsös, — egy ismeretlen, homályos, immár nem is praktizáló orvost keresett fel.

Ezekre a dolgokra ugyan pontról-pontra magyarázattal szolgál a letartóztatott orvos felesége. Munkatársunk járt az orvos Thököly-uti lakásán, ahol Bolgár dr.-né fogadta. Négyzobás, polgári izléssel és jómóddal butorozott lakásban lakik az orvos. Az előszobából nyílik a rendezésbe, amelyet ebben a lakásban nem is használt Bolgár, mert beköltözésekor — amint mondtuk — vidékre ment.

— Én lényegesen nem tudok mondani ez ügyben — mondotta Bolgár dr.-né, nem különösen ijedten. — A férjemet orvosi titoktartás kötelezi, nekem nem szólott sohasem az általa kezelt betegéről. Annyit azonban tudok, hogy ártatlan. Férjem, fiát és leányát jött haza meglátogatni, nem praktizált és szerencsétlen véletlenség, hogy Szluháné épp akkor kereste segítségét. Férjem szerdán mult két hét óta kezelte Szluhánét, rákövetkező hét hétfőjéig. Akkor megjelent náluk Szluháné édesanyja és azt mondotta: „Kedves doktor, Erzsike az éjszaka rosszul lett és erre elküldtünk Becker tanárért. Most ő kezelte és éppen ezért — bár Becker ugyanazt rendelte, mint doktor ur, ezután ne tessék felfáradni.” Ezt mondotta Balogné és ezzel eltávozott. Szluháné ezután még öt napon keresztül feküdt beteg és csak a vasárnap lapokból értesültünk haláláról és kinos megdöbbenéssel arról, hogy férjemet mivel vádolják. A férjem nem vette komolyan a dolgot ártatlansága tudatában. Ő csak a vérzés ellen kezelte Szluhánét és hallani sem akart arról, amivel vádolják. Hogy mitől következett be a vérzés és ki okozta, azt nem vizsgálhatta férjem. Jól emlékszem, két év előtt egész éjszakán keresztül reggelig odamaradt férjem, ekkor is Szluhánét kezelte, ugyanilyen természetű vérzés ellen.

— A férjem áldozat. Bűnbak kell és ez a szerencsétlen szerep jutott neki. A mások bűnéért kell szenvednie. De hiszem, hogy rövidesen ki fog derülni ártatlansága.

— Nem igaz, hogy férjem uzsorászkodott volna. A jó szíve sodorta veszélybe. Kölesön adott Gerlének, mikor ez meg volt szorulva, aztán nem akart fizetni, sőt feljelentette férjemet. Hiába hangoztatta ártatlanságát, két tanut állított: sógorát és sógoranjét és így ítelték el férjemet.

Ezeket monlotta a letartóztatott orvos felesége és a mai délutáni folyamán ily értelemben tett vallomást és jelentett be tanukat ártatlansága bizonyítására Bolgár dr.

Az éjszakát a nyolcezas számu zárkában töltötte Bolgár dr. Egész éjjel fel-alá járkált, alig aludt valamit. Megtörve, álmatlanul került ma újból a vizsgálatot vezető fogalmazó elé és amugy is igen rendetlen és hiányos ruházatában igen szánalmasan nézett ki.

Minden kis hirdetés TIZ szög — 25 cent. — Minden további szó 2 cent. Kishirdetések előre fizetendők.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET elfogad a „Bevándorló” minden ügynöke és a kiadóhivatal: 327 East 13 street, New York.

EGYHÁZI ÉRTESESÍTÉS. A new yorki 14-ik utca és 2-ik Avenue sarkán levő ref. egyház lelkesze HARSANYI LASZLÓ. Istenítszetelet minden vasárnap d. e. 11 órakor. Lelekésziak: 210—2-ik Avenue.

MAGYAR EV. REFORMATUS P. EGYHÁZ New Brunswick, N. J. Templom: Easton Avenue és Hamilton Street sarkán. Istenítszeteletek sorrendje: Vasárnap délelőtt 10 órakor és este 7 1/2 órakor. Lelekészi: Tiszt. HAMBORSZKY N. B. PÁL, magyar ev. ref. p. lelkesze. 15 Prospect Street. Telephone: 418—J.

EGYHÁZI HIRDETÉS. Értesitem a HOCKING ÉS VIDÉDI híveket, hogy részükre e hó 11-én délelőtt 10 órakor urali szent vacsora-kiosztással a hockingi iskolahelyiségben istentiszteletet tartok. Kardos József, ref. lelkesze.

BELASCOSZINHÁZ WEST 42-IK UTCZA. Minden este 8 óra 20 perckor. Szombaton matiné. Egyedüli igazgató: DAVID BELASCO.

HARRISON GREY FISKE bemutatja Molnár Ferenc által jogosítva **AZÖRDÖG** című vígjátékot KONTA SANDOR és W. T. LARNED fordításában. **GEORGE ARLISS** adja a czim szerepet. „Hadd jöjjön ellenem ezer ördög” — IV. Henrik. Hat hétre a jegyek előre eladók.

MAGYAROK! Ha Magyarország bármelyik vidékén nagyon kedvező fizetési feltételek mellett jó és olcsó földhöz akartok jutni, bővebb felvilágosításért irjatok erre a címre: JOHN SKOTTHY New York City. 115 West 102 Street, (Okt. 15.)

JÖJJÖN DOLNICS KÁROLY MAGYAR BANK ÉS SZALONJÁBA, aki a legjobb, legfinomabb és legolcsóbb italokat akarja kicsinyben és nagyban; aki olcsón és biztosan akar az ő házába utazni; aki pénzt gyorsan és biztosan akarja hazaküldeni; aki pénzt biztosan és jóállás mellett akarja elhelyezni; aki jól akar étkezni és jó szobát kapni. Actonville-Martinsferry, O. 39 W. Bell Phone.

Magyar fogorvos Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. **DR. FRANK KERN** 233 EAST, 10 UTCZA, NEW YORK — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggel 10-től esté 8-ig. VASÁRNAP: Reggel 10-től délután 1-ig

A délután folyamán át fogják szállítani az ügyészségre.

Bolgár Ödön dr. letartóztatása az elhunyt Szluha Pálné terhelő nyilatkozata alapján történt. Szluha Pálné — mint fennebb már megírtuk — halálos ágyán könyvek között mondotta anyjának, hogy Bolgár dr. okozta halálát. A rendőri nyomozás valószínűnek tartja, hogy a halálkozó asszony a rajta végzett halál okozó műtétre ezeltott, amelyet e szerint Bolgár dr.-nak kellett elkövetnie. Ezzel szemben a megvádolt orvos ma délelőtt azt mondotta, hogy a szerencsétlen asszonyt csak általánosságban vádaskodott, mint annyit más beteg. Ő nem végzett rajta műtétet s az első látogatásakor még azt sem tudta, hogy más valaki végezte azt. Vérések ellen kezelte s a ház esillapítására sulfer chinint rendelt. Ha mesterséges abortaziót akart volna előidézni, akkor vérezt okozott, nemhogy esillapított volna. Azt maga is beismeri, hogy a bűnsös műtét megtörtént, de napokkal azelőtt, hogy ő az asszonyt gyógykezelésébe vette. Az orvosok, akiket később hívtak, jóváhagyták Bolgár intézkedéseit. A rendőrségnek Bolgár mégis le kellett tartóztatnia, mert a vád erősségével szemben a védelem csak a bizonyítékok hiányára tudott hivatkozni.

HAZAI PERES ÜGYEKET, valamint fordításokat, okiratok megszerzését és megszerkesztését, hitelesítéseket és katonai ügyeket gyorsan és pontosan elvégez Makray Aladár, 327 E. 13 street, New York City.

INTELLIGENS magyar hölgy [34] elvállal jó angol családnál, vagy magányos urnál házvezetőni állást; a főzést is elvégezné és takarításnál is segítkezne. Ungar, 335 E. 65 st., 4 emelet, 15.

225,000.00 ALLAMI BIZTOSÍTÁS **Joseph Major Myers** pénzüklő trolál Főlelet: PHILLIPSBURG, N. J. Fióküzlet: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzüklés az ő házába; a legbiztosabb és legolcsóbb szállítók. Mindenféle hajó utas utazást, valamint konnuli hitelesítéseket elvégez. Egyedüli közjegyző Phillipsburg és környékén. Konfektárazza minden ügyes igazgató felvilágosítást kapnak.

KERESTETIK egy gépirónó, ki a magyar és a tót nyelvet bírja. Személyesen, vagy levélbelileg jelentkezkek Percny Bélánál, 335 E. 14 st., New York City.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kittiönön felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

RANKINI I. M. MÜK. ÉS ÖNK. KÖR. — Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján. Elnök: Horváth János. Jegyző: Horváth La Jós. Pénztárnok: Bukurov Dusan. Pénzügyi titkár: Burik András. Rendező: Sztrányai Rezső.

KUN'S FOREIGN EXCHANGE CO. Braddock, Pa. 1210 Braddock, Ave.

HUNFALVY HUGÓ Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

KOMOLY SZÁNDÉKKAL 20 és 30 esztendő közötti leány vagy özvegy-vel ismeretséget öhajj kótni egy javakorbeli, jól kereső magyar iparos. Levelek „Komoly szándék” jellege alatt a „Bevándorló” kiadóhivatalába, 327 East 13 street, New York City címzendők.

KERESEK művelt, fiatal nőt, akivel szabad időmben szel-lemileg foglalkozhatnék. Levelek „Magány” jellege alatt a „Bevándorló” kiadóhivatalába, 327—E—13 st., N. Y. City, címzendők.

SOK ARANY- ÉS EZÜSTÉREMMEL KITÜNTETVE. KÜLÖNLEGESSÉGEK: 48-as Lükör hazafias ital, Gyógyognac, Barackognac, Barackszesz, Barackkörme, Port-Artur Keserü Gyomorerősítő Lükör, Alföldi Tearum, Alföldi Fehérkeresztes Söborszesz. **A „RADIAL ELIXIR”-T** kizárólag az „ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYAR RESZVÉNYTÁRSASÁG” KECSKEMÉTEN gyártja. Használati utasítás az eddig páratlanul álló és a maga nemében korszalkaltott kecskeméti „RADIAL ELIXIR” gyomorerősítő likörhöz, mely csakis a legjobb gyógy- fűvek párlatából, meleg uton készül. Mitűn a legtöbb betegség a gyomor nem rendes emésztése által keletkezik, igen fontos a gyomor rendes állapotban való tartása, vagyis az emésztéshez szükséges gyomorsavnak kellő mennyiségben való fejlődését kell előmozdítani; ezt teszi a „RADIAL ELIXIR” és ezáltal megóvja azt, ki naponta reggel és este 1—1 pohárral iszik, hogy soha, sem gyomorgörcsöt, hascsikrást, székrekedést, gyomornyomást nem fog érezni. A „RADIAL ELIXIR” 1 év óta van forgalomban és máris a legkedveltebb keserűk gyomorbajt gyógyító különlegesség pártánul áll és ilyen összetételű fűvekből más gyár nem állít elő. A „RADIAL ELIXIR” üvegformája is egyike a legsikerültebbeknek és csakis akkor valódi, ha az üvegre magára ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYAR RESZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN „RADIAL ELIXIR” van beütve és eredeti kupakkal, valamint következő nyakszalaggal lezárva: „RADIAL ELIXIR”, gyógyfűvek és növények gőz- lepárlása utján készült. Egységével szemponból különösen ajánlható. Kérem szives próbarendelését és vagyok Hazafias tisztelettel **VIDDER EMIL,** 44 AVENUE C, NEW YORK.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET :::: betegsegélyző osztálytal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY), Pittsburg, Pa. — Alapított 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa.

Elnök: Öhegyi János, t. elnök: Király E. József, alelnök: Henyei Béla, pénztárnok: Barna György, h. s. osztály: pénztárnok: Horváth János, titkár: Pogány Béla, p. ü. titkár: Szabó Miklós, főjegyzők: J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és közjegyző Dobó István, orvos dr. Király L. Béla, ellenőrök: Kovács Rudolf, Stugner János, igazgatók: Pittsburgban: Osztruczky Mihály, Horváth János, Magyar András, Willockban: Pogány Ferenc, Connsville és vidékén: Kránitz Kálmán, Flemingpark és Pittokban: Kuruc Vendel, Bruceton és vidékén: Kánya Gábor, McKeesRocktsban: Henyei Béla és Szabó Miklós, McKeesportban: Kánya Gusztáv, Traugerben: Lengyel János, István, Dunkirkben: Simon József, New Brightonban: Göröcs Kálmán és Józsa Izsa, Duquesneban: Gogolya András, Kolozi József és Drága János, Coleyban (Castle Shannon) Báthory István, Leechburgban: Soltesz János, Rileyben: Mitró János, Preston, Burdinen és vidékén: Gél Imre, Pricedalen: Kérsnyák András, Coal Bluff-Shire Oakson: Herspold István, Whitsetten: Zohon Zsigmond, Coal-Center és vidékén: Katona Menyhért, Wickhavenben: Szabados István, W. Leisenringen: Elek András, Uniontownban: Matulya Zoltán, Lyndonban: Dobó László, Olesányi: Lajos, Blackburnon: Sári Antal, Aledalen: Mihók György, Leisenringen: 3. Víz János, Star Junctionban: Köles István.

THE STAR BOOK BINDING CO., Aisóvárosi Üzlet: 153 East 4 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vágó munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

JÓ KERESÉT biztositattik a Bevándorló részéről irni és olvasni jól tudó utazó ügynököknek Ohio, Indiana, Illinois és Michigan államokban. Csak olyan jelentkezőknek, akik a pontos eszlemlőjük dolgában készpénzbiztositókat képesek adni. Cím: BEVÁNDORLÓ, 327 East 13th street, NEW YORK.

18 éve fennálló banküzlet **PEARL JOZSEF**, bankháza FŐÜZLET: 319 East 3rd Street. FIOKÜZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, Pa. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzüklés mindenféle legolcsóbb és legbiztosabb küld. Pármlly peres ügyet, egy óhazai, mint itteni dolgokat elintéz. Közjegyzői okiratokat törvényesen hitelesít. Utbajlításokat ingyen ag.

NAGY AZ ERŐM Amerika minden magyarlaktá helyén, mivel megjelent az **ANGOL-MAGYAR TANÍTÓ ÉS ISKOLÁJA** című könyv. Ez az egyedüli Amerikában megírt és kiadott, tökéletes és helyes kiállítású, ellátott, szabadalmazott rendszerű nyelvtan. E könyvből ötven lezékéből magánuton — tanító nélkül — megtanulhat angolul beszélni és olvasni és felvilágosítást nyerhet az amerikai életben hasznos tudnivalókról is. Az általánosan ismert szerző (üzemnyelvi) sikeres tanítói működése legjobb biztositék a hirdetés valódisága iránt. A mű ára postadíjjal együtt KÉT DOLLAR TIZ CENT, mely összeg a szerző ezen címére küldendő: **ISIDOR BRAUN** 2554 EAST 43 ST., CLEVELAND, O.

Ha An volna el- lamok el- ér, mint hányamu Előbb te be, míg t ez ország De ha ny ér feller. Ezt a Magyarok ják. Mi mégis van elől kitér a plurális

MEGJE V. Évf

Mikor sértési csendes Bésbe férfait, Ariadne kivezeth a politikai várt és elspert dás az kai szin — akko vagy id rok, a m gának u

Innen zöltük a mányt, hogy an tudnák cselekvé lő tőrek lordan, drássy e levek e lárd, ak rü, kom zonyult

Ennel tünk, a sitotta v got süng getnek, l javaslat az orszá javaslat

Es An vát. Ja bennünk ság, ame drássy o a meste Meglehet érett me meglehet magyar államesz megadni kásokna geknek a félnek, a jenek a hogy elő kállamesz fell nem gyaller megadná ügyekben öszintése nem is h volna mi

A plu meg sem ber nem. A dukálnal ben nem nek, ki Fellázító András, laja alati váltásagos dik máso nak bélye

Ha An volna el- lamok el- ér, mint hányamu Előbb te be, míg t ez ország De ha ny ér feller. Ezt a Magyarok ják. Mi mégis van elől kitér a plurális